

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Hetvehely Község Önkormányzata

2025-2030

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk.....	9
Célok.....	9
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	11
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	11
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	11
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	14
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	34
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	58
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	67
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	74
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	78
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	80
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	81
1. A HEP IT részletei.....	81
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	81
Jövőképünk.....	82
Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)	82
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	83
3. Megvalósítás.....	87
3.1 A megvalósítás előkészítése	87
3.2 A megvalósítás folyamata	87
3.3 Monitoring és visszacsatolás	90
3.4 Nyilvánosság	90
3.5 Kötelezettségek és felelősség	90
3.6 Érvényesülés, módosítás	91
4. Elfogadás módja és dátuma.....	92

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva**, Hetvehely Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Hetvehely a kis falu és az apró falu településkategória határán mozog. Ez egy olyan határ, ahol, ha a falu népességszáma 500 fő alá süllyed, felgyorsul a népességcsökkenés, megszűnnek bizonyos létesítmények, és gyorsan kopik el mindaz, ami korábban a faluban lakók életmódjának pozitív meghatározója volt. A település a Mecsek és Zselic találkozási pontjában „zöld völgyben” helyezkedik el. A község időjárását jellemzi, hogy észak -dél kihúzó légáramlatú völgy szakasz. A települést erdő övezi. A községet a mecseki oldalon a Natura 2000. valamint természetvédelmi környezet jellemzi. A község keletkezéséről régi írásos emlékek, feljegyzések nem ismeretesek, mégis a község régi temploma és az erről adott szakértői vélemények alátámasztják Árpád - kori keletkezését. Neve a magyar hétfő és a hely szavak összevonásával keletkezhetett. Ez arra utal, hogy valaha hétfőn voltak itt a vásárok. A gótikus stílusú Árpád-kori templom a falu legősibb nevezetessége, amelyet a XVIII. században alakítottak újjá.

A török hódoltság idején szinte teljesen kihalt a település.

A benépesedés megindulása az 1700-as években a német lakosság betelepítésével kezdődött és az 1800-as években, mint német falut említik meg az iratok. A község fejlődése a németek betelepítésével felgyorsult. A beköltöző német telepesek „Hetfehell”-nek nevezték.

A XX. század elején erőteljes építkezés jellemezte a községet. A házak jelentős része ebben az időben épült.

Az I. világháborúban, a község férfilakossága erősen megcsappant, ugyanis a férfiak katonai szolgálatra voltak kénytelenek bevonulni, s közülük a háború végére csak kevesen maradtak életben.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

A II. világháborút követően a faluban is történtek ki- és betelepítések. A kitelepítés a német lakosságot érintette és 1947 nyarán került rá sor Hetvehelyen. A falut elhagyók helyében az ország különböző területeiről és a Felvidékről telepítettek be embereket.

1962. október 1-én szervezeti változás folytán – Hetvehely székhellyel megalakult Hetvehely Községi Közös Tanács, melyhez csatlakozott Szentkatalin Tanácsa – hozzá tartozó Karácodfa községgel együtt. E szervezeti változást a területen létrejött három termelőszövetkezet egyesülése is indokolta.

A tanács területét érintő szervezeti változás folytán 1979. január 1. napjával megszűnt Kán és Karácodfa önálló községi jellege. Kánnak Hetvehelyhez, Karácodfának Szentkatalin községhez csatolása megtörtént.

Az 1990-es rendszerváltással megszűnt a tanácsi rendszer. A társközségek önálló polgármesteri hivatalokat hoztak létre, 2013-ig közös körjegyzőséget tartottak fenn, melynek székhelye Hetvehely volt. 2013. január 1-jétől Hetvehely a Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozik. 2014. december 31-ig 11 település (Szentlőrinc, Csonkamindszent, Kacsóta, Helesfa, Szabadszentkirály, Gerde, Velény, Pécsbagota, Hetvehely, Okorvölgy, Szentkatalin), 2015. január 1-jétől 7 (Szentlőrinc, Csonkamindszent, Kacsóta, Helesfa, Hetvehely, Okorvölgy, Szentkatalin) település helyi igazgatási feladatait látja el a hivatal.

A népesség alakulása a XX. század elejétől napjainkig: Minden település fejlődése alapján véve a lakosság számában beálló változások irányával és mértékével függ össze. A népesség, mint a legfontosabb termelőerő, nemcsak tömegének nagyságával, de képzettségi szintjének megfelelő teljesítőképességével is keretet szab a gazdasági élet dimenziói számára, befolyásolja az ágazati struktúrát és annak színvonalát. Amikor pedig a település életében kívülről ható tényezők beleszólnak, a lakosság szám érzékenyen reagál a változásokra, szinte indikátorává válik a településfejlődés lendületének. A század elején a község lakossága 522 fő volt. A hiányos egészségügyi ellátás miatt gyakori és korai volt a halálozás, szembetűnően magas volt a gyermekhalandóság. Ezt jól mutatják az 1895. év októberétől vezetett halotti anyakönyvek adatai. Ezt vizsgálva megdöbbentő képet mutat az 1897-es esztendő, amikor is 54 halálesetből 46 volt a gyermekhalál. Hasonló magas halandóságot mutat az 1900-1905. december végéig terjedő időszak 86 meghalt személy közül 81 volt a gyermek és 5 fő volt a felnőtt. A halálokok között előkelő helyet foglalt el a tüdőbaj felnőtt és gyermek körében egyaránt. Sokan meghaltak anélkül, hogy orvosi kezelésben részesülhettek volna. Az embereknek nem volt pénzük orvosra, a társadalombiztosítás pedig ismeretlen fogalom volt. Az anyakönyvek arról is képet adnak, hogy szinte minden évben felütötte fejét egy- egy járványos betegség, amelynek áldozatai főként gyerekek voltak. A magas halálozási arány a nem megfelelő lakásviszonyokkal és táplálkozási szokásokkal is összefüggött. Ehhez még hozzájárult a kirobbanó I. világháború. A falu lakosságcsökkenése ekkor nehezen mutatható ki, mivel 1919-ben a lakosság száma hirtelen 703 fölé emelkedett. Ekkor a szerb csapatok megszállták Baranya jelentős részét, így Pécs városát is. A megszállt területekről elmenekülők közül sokan jöttek Hetvehelyre. Ezért volt ugrásszerű a népesség növekedése, amely ellensúlyozta az I. világháborús veszteségeket. Az idemenekült lakosság rövid időn belül elköltözött, ezért 1930-ban a lakosság száma 624 főre csökkent. Ettől a kiugrástól eltekintve a II. világháborúig átlagosan növekedett a lakosság száma.

A II. világháború után a 12330/1945. sz. kormányrendelet intézkedett a ki-és áttelepülésekről, mely ki-,és betelepítést jelentett egyszerre. Az 1948-ban kiadott „Közigazgatási Tájékoztató” jól mutatja a népesség alakulását, amikor a község lélekszámát 625 fővel tünteti fel. Az 1950-es években a falu lakosságát valamelyest gyarapította a cigánytelepre beköltöző új cigány családok száma. Már előtte is lakott itt néhány cigány család, de a telep igazi létrejötté ekkora tehető. Magyaráztaként szolgálhat a beköltözésre, hogy az Erdőgazdaság ekkor alakult meg a településen, amely munkalehetőséget biztosított a szakképzetlen cigány lakosság részére. Az ide érkező, munkát kereső cigányok az erdészeti út mellett építették fel kunyhóikat, s alakították ki az akkori cigánytelepet, amely mintegy harminc évig állt. Nyelvük a beás volt, keverve a magyar szavakkal. Az 1970-es évektől, Hetvehelyen is jellemző volt a lakosság elköltözése a jobb munkakörülmények miatt. 1990 óta a falu sok szempontból fejlődött, ami talán hozzájárul a

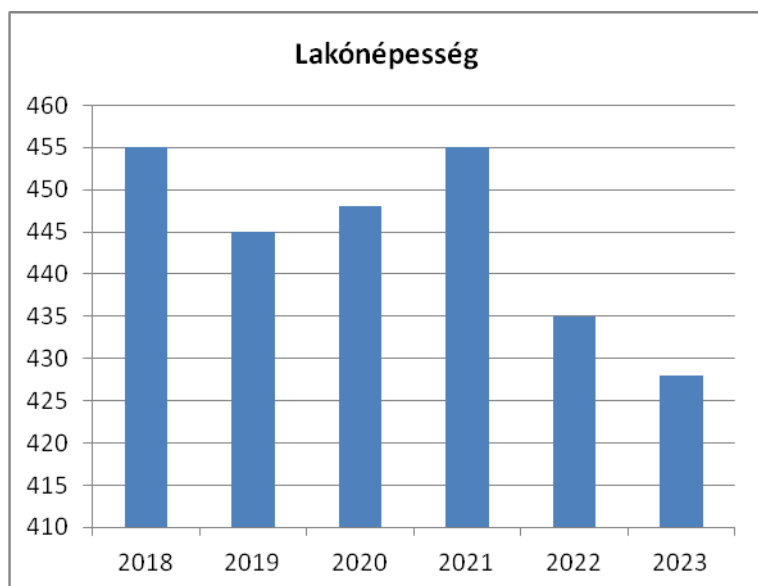
népességmegtartó szerephez, lassú növekedést előidézve és elősegítve a faluban való letelepedési kedvet.

A népesség összetételének egyik alapvető adottsága a nemek szerinti megoszlás. Ennek aránya sohasem kiegyenlített és sohasem állandó, mert különböző folyamatok közös eredője, elsősorban a két nemhez tartozók eltérő születési, halálozási, illetve vándorlás részesedésének függvénye.

A hetvehelyi lakónépességet úgy értjük, mint az adott területen lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen a területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma. A táblázat adatiból jól láthatjuk, hogy a település lakónépességének száma viszonylag kis tartományon belül ingadozik, mondhatni stagnál.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2018	455	bázis év
2019	445	97,80%
2020	448	100,67%
2021	455	101,56%
2022	435	95,60%
2023	428	98,39%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

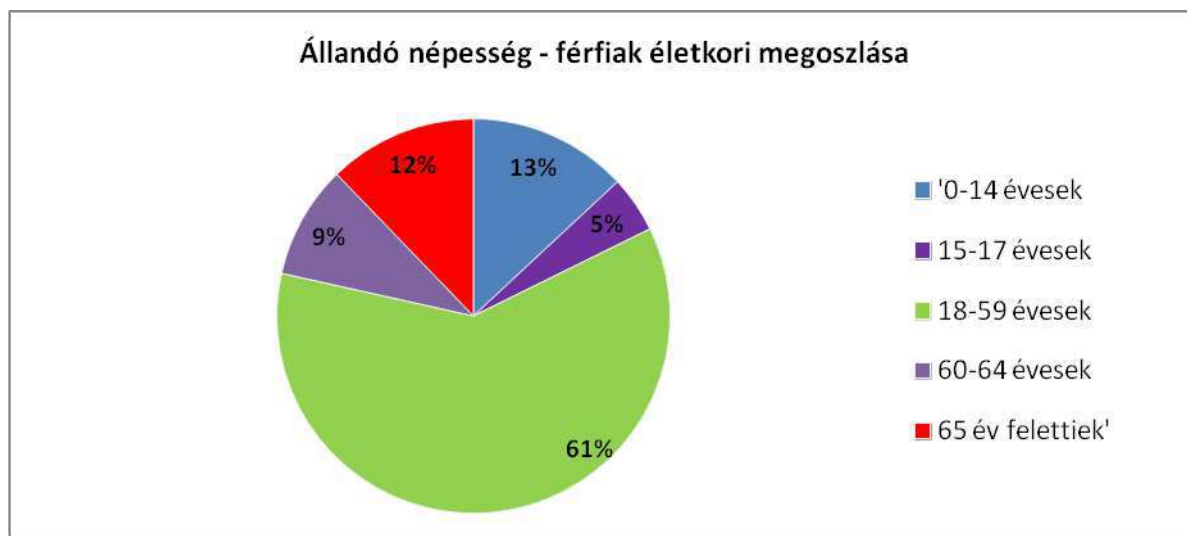

Állandó népesség fogalmán a bejelentett állandó lakóhellyel rendelkező népességet értjük, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helye vagy az adatfelvétel időpontjában helyben tartózkodik-e.

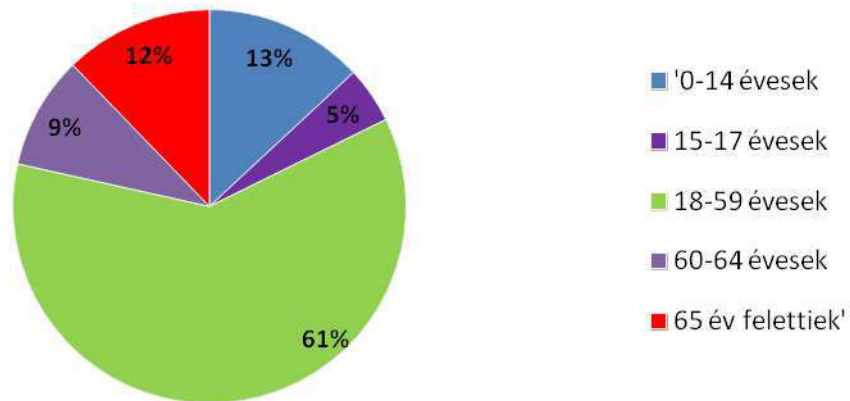
A 2021-es adatok szerint Hetvehelyen 237 férfi és 241 nő élt. Ha az életkori megoszlásokat nézzük, akkor elmondhatjuk, hogy a 18-59 éves korosztályt képviselik a legtöbben.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2021)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	237	241	478	49,58%	50,42%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			11	2,30%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	31	36	67	6,49%	7,53%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	11	8	19	2,30%	1,67%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	144	133	277	30,13%	27,82%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	22	16	38	4,60%	3,35%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	29	48	77	6,07%	10,04%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	61	70	87,14%
2019	70	70	100,00%
2020	74	66	112,12%
2021	77	67	114,93%
2022	82	66	124,24%
2023	80	69	115,94%

Forrás: TelR, KSH-TSTAR

A népesség idősödésének egyik gyakran használt mérőszáma az öregedési index. Az öregedési index egy arányszám, ami azt mutatja, hogy 100 fő 14 éves és ennél fiatalabb népességre mennyi 65 éven felüli jut. Az adatokból látszik, hogy településünk igazodik az országos átlagba, öregedő településről beszélünk.

A lakosság számot befolyásoló szintén fontos tényező a belföldi vándorlás, amit az alábbi táblázat mutat részletesen. Látható, hogy a vizsgált időszakban inkább az elvándorlás a jellemző tendencia.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2018	-27,96
2019	-31,11
2020	2,24
2021	33,22
2022	-24,44
2023	-11,59

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A természetes szaporodás az élveszületések és a halálozások különbözetét mutatja ezer lakosra számítva. Természetes szaporodásról akkor beszélünk, ha a születések száma meghaladja a halálozásokét, ellenkező esetben természetes fogyásról van szó. Hetvehelyen ez a mutató 2023-ban pozitív értéket mutat.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2018	-8,60
2019	0,00
2020	2,24
2021	-13,29
2022	-2,22
2023	9,27

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Értékeink, küldetésünk

A település csendes, nyugodt környezetben helyezkedik el. Bűnesetek nem jellemzők a településen. A ma divatos drog elkerüli fiataljaink mindennapjait. A településen adott a sportolás lehetősége, amivel az idősebb és fiatal generáció tagjai egyaránt élnek. Küldetésünknek érezzük, ezen értékek megőrzését, és az ez irányú fejlesztését. Minden célcsoportnak lehetőséget biztosítunk a nyugodt csendes életvitelhez. Fontosnak érezzük, hogy minden lakó a kiegyensúlyozottság mértékével élje a mindennapjait. A sportolás lehetőségéhez az önkormányzat sportcsarnokot épített, mely több célt szolgál a rendezvényekhez is.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Hetvehely település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv

megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete.
- A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40. § (1) bekezdés 28. pontja értelmében a Kormány társadalmi felzárkózásért felelős tagjaként, a belügyminiszter módszertani útmutatót tesz közzé a HEP elkészítésének részletes szempontjairól. különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogyatékosságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Hetvehely Község Önkormányzata rendeletek alkotásával igyekszik biztosítani a község működését, és fejlődését, valamint a közösségi együttélés szabályait.

Hetvehely Község Képviselő-testülete kiemelt figyelmet fordít a településfejlesztési koncepció megvalósítására. Társulási formában végzi feladatellátási kötelezettségeit, mely tartalmasabb és nagyobb biztonságot jelent a közösség számára. Programjainak szervezéseiben elsősorban az igényeknek és területeknek figyelembevételével készíti.

Költségvetési koncepcióját a mindenkori lehetőségeinek megfelelően alakítja.

Gazdasági programjai készítése során figyelembe veszi a helyi gazdasági lehetőségeket, a helyi adottságokat, gazdasági szereplőket. Településfejlesztési stratégia, valamint a településrendezési terv készítése során fórumokat szervez a település lakosainak, véleményformálókkal, szakemberekkel.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Möt. 87. §-a értelmében a helyi önkormányzatok képviselő-testületei megállapodnak abban, hogy egy vagy több önkormányzati feladat- és hatáskör, valamint a polgármester és a jegyző államigazgatási feladat- és hatáskörének hatékonyabb, célszerűbb ellátására jogi személyiséggel rendelkező társulást hoznak létre.

A Társulás önkormányzatainak képviselő-testületei – a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. tv. 146.§ (1) bekezdésében foglalt kötelezettségének eleget téve, abból a célból, hogy a térség lakói az önkormányzati közszolgáltatásokhoz minél teljesebb körben jussanak hozzá. A Szentlőrinci Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás intézményfenntartóként gondoskodik az óvodai feladatok ellátásáról a következő települések részére: Szentlőrinc, Csonkamindszent, Kacsóta, Bicsérd, Boda, Zók, Bükkösd, Cserdi, Dinnyeberki, Helesfa, Királyegyháza, Gyöngyfa, Sumony, Szabadszentkirály, Gerde, Pécsbagota, Velény. Szentlőrinc város és további 19 település (köztük Hetvehely) 2004 májusában hozták létre a társulást. Ebben a társulási formában biztosítja a járóbeteg ellátást, valamint a hétvégi orvosi ügyeletet, a szociális házi gondozói és jelzőrendszeri szolgáltatást.

A Hetvehely Község tulajdonában álló konyhájában biztosítja a gyermekétkeztetést, a szociális étkeztést, valamint ellátja feladatellátási szerződéssel Okorvölgy és Szentkatalin községek részére. Ezen felül társulást hozott létre Okorvölgy és Szentkatalin Község Önkormányzatával az óvodai feladatellátásra.

A Nyugat-Mecseki Társadalmi Információs Ellenőrzési és Településfejlesztési Önkormányzati Társulásnak alapító tagja Hetvehely, amelynek célja tájékoztatás a lakosság számára a nagy aktivitású radioaktív hulladék tárolóval kapcsolatos kutatásokról.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyi esélyegyenlőségi program készítése során az alábbi adatbázisok álltak a rendelkezésünkre:

- KSH, TEIR adatbázisok
- OSAP statisztikák adatai
- Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal Hetvehelyi Kirendeltsége
- BAMKH Szentlőrinci Járási Hivatal
- Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Szigetvári Tankerülete
- Hetvehelyi Óvoda által biztosított adatok
- Hetvehelyi Iskola által biztosított adatok
- háziorvosi szolgálat által biztosított adatok
- védőnő adatai
- helyi adatgyűjtés
- szociális gondozó adatai

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli különbségekben mutatkoznak meg és súlyos, megélhetési zavarokhoz vezetnek. Ez az állapot az érintetteket megbélyegzi, és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A mélyszegénység viszonylag újkeletű jelenség az emberiség történelmében, ezért definiálása elég nehézkes. A mélyszegénység fogalmát a Társadalmi Megújulás Operatív Program (későbbiekben: TÁMOP) „Közösségi felzárkóztatás a mélyszegénységben élők integrációjáért” című pályázati felhívás bizonyos része írja le pontosan. Eszerint:

„Azokat a közösségeket, amelyek mélyszegénységbe süllyedtek a nagyon alacsony iskolázottság és foglalkoztatási ráta, erős települési, lakóövezeti térségi koncentráció és szegregáció, az ezekből következő súlyos szociális deficit és a hátrányos társadalmi helyzet újratermelődésének nagyon nagy valószínűsége jellemzi.”

Európában szegénynek számítanak a medián jövedelmek 60%-ánál kevesebből élők.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 4. § (1) bek. értelmében:

a) jövedelem: - az Szt. (1a) bekezdésben foglalt kivétellel, valamint figyelemmel az (1b)-(1c) bekezdésekben foglaltakra - az elismert költségekkel és a befizetési kötelezettséggel csökkentett

aa) a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerint meghatározott, belföldről vagy külföldről származó - megszerzett - vagyoni érték (bevétel), ideértve a jövedelemként figyelembe nem vett bevételt és az adómentes jövedelmet is, és

ab) azon bevétel, amely után az egyszerűsített vállalkozói adóról, illetve az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról szóló törvény szerint adót, illetve hozzájárulást kell fizetni;

b) vagyon: ha e törvény másként nem rendelkezik, az a hasznosítható ingatlan, jármű, továbbá vagyoni értékű jog, amelynek

ba) külön-külön számított forgalmi értéke, illetőleg összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a harmincszorosát, vagy

bb) együttes forgalmi értéke az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a nyolcvanszorosát

megaladja, azzal, hogy a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások jogosultsági feltételeinek vizsgálatánál nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben az érintett személy életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általa lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra tekintettel fenntartott gépjármű.

Az önkormányzat nem rendelkezik pontos adatokkal a lakosság jövedelmi helyzetére vonatkozóan. A lakosság jövedelmi helyzetére elsősorban az adófizetők száma, másodsorban az egy lakosra jutó jövedelem, illetve a segélyezési adatok alapján lehet következtetéseket levonni.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az SZJA adófizetők %-ában (TS 060)
2018	50,53	34,87
2019	54,68	33,46
2020	52,46	39,59
2021	48,54	32,33
2022	53,43	23,74
2023	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2018	2,81	11,11	6,96%
2019	6,32	8,97	7,65%
2020	12,57	17,76	15,17%
2021	11,30	10,83	11,07%
2022	6,82	12,10	9,46%
2023	6,21	10,56	8,39%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen	23	25	49	37	31	28
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	0,00	0,00	1,00	0,00	1,00	1,00
	%	0,00%	0,00%	2,04%	0,00%	3,23%	3,57%
21-25 év (TS 038)	Fő	2,00	6,00	5,00	1,00	2,00	3,00
	%	8,70%	24,00%	10,20%	2,70%	6,45%	10,71%
26-30 év (TS 039)	Fő	3,00	1,00	8,00	7,00	3,00	2,00
	%	13,04%	4,00%	16,33%	18,92%	9,68%	7,14%
31-35 év (TS 040)	Fő	2,00	3,00	6,00	7,00	6,00	3,00
	%	8,70%	12,00%	12,24%	18,92%	19,35%	10,71%
36-40 év (TS 041)	Fő	2,00	1,00	8,00	3,00	0,00	1,00
	%	8,70%	4,00%	16,33%	8,11%	0,00%	3,57%
41-45 év (TS 042)	Fő	1,00	1,00	1,00	1,00	3,00	1,00
	%	4,35%	4,00%	2,04%	2,70%	9,68%	3,57%
46-50 év (TS 043)	Fő	4,00	2,00	4,00	4,00	3,00	4,00
	%	17,39%	8,00%	8,16%	10,81%	9,68%	14,29%
51-55 év (TS 044)	Fő	4,00	3,00	5,00	2,00	4,00	3,00
	%	17,39%	12,00%	10,20%	5,41%	12,90%	10,71%
56-60 év (TS 045)	Fő	2,00	2,00	5,00	5,00	3,00	1,00
	%	8,70%	8,00%	10,20%	13,51%	9,68%	3,57%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	3,00	6,00	6,00	7,00	6,00	9,00
	%	13,04%	24,00%	12,24%	18,92%	19,35%	32,14%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2018	60,87	78,57
2019	60,00	53,33
2020	73,47	55,56
2021	78,38	41,38
2022	77,42	54,17
2023	57,14	56,25

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Azt tapasztalhatjuk, hogy a tényleges munkavállalók aránya nőtt az elmúlt években, és a munkanélküliek aránya csökken.

Vannak, akik szezonális munkát vállalnak tavasztól ősziig, majd regisztráltak maradnak a következő szezon kezdetéig, valamint a 60 év felettek a törvényi lehetőséget kihasználva ugyan regisztrált álláskeresőnek számítanak, valóságban nem kívánnak elhelyezkedni, vagy nem találnak korukhoz, egészségi állapotukhoz megfelelő munkát. A fiatalok nagy része külföldön vállal munkát szezonálisan, majd a kiesett időben regisztráltatja magát. Ez a folyamat torzít az arányokon, mert a regisztrációjuk megmarad, mint álláskeresők.

Javulást tapasztalhatunk munkaerő-piacon, különösen az építőiparban, ahol szakképzetlen munkaerőt is tudnak foglalkoztatni.

Továbbra is nehézséget okoz a szakképzetlen munkanélküli nők aránya, akik a nyílt munkaerőpiacon nem kívánnak megjelenni, akiknek elegendő a közfoglalkoztatás keretében végzendő feladat és bérezése.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

Az 8 általánosnál alacsony iskolai végzettséggel rendelkező munkavállalók az önkormányzat által szervezett közfoglalkoztatásban vesznek részt, valamint a kisebb vállalkozásokban tudnak elhelyezkedni. A 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők is a kis létszámú vállalkozásokban helyezkednek el, és többen különböző tanfolyamokon szereznek tanúsítványt, mely szükséges a munkájukhoz (takarító, konyhai kisegítő, szociális segítő), valamint az önkormányzat által szervezett közfoglalkoztatásban vesznek részt. A 8 általános iskolai végzettségtől magasabb végzettséggel rendelkezők a kereskedelemben, illetve más területeken szezonális munkát vállalnak.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	23	2	8,70%	11	47,83%	10	43,48%
2019	25	1	4,00%	10	40,00%	14	56,00%
2020	49	4	8,16%	24	48,98%	21	42,86%
2021	37	4	10,81%	14	37,84%	19	51,35%
2022	31	4	12,90%	12	38,71%	15	48,39%
2023	28	4	14,29%	8	28,57%	16	57,14%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;
3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai

Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2018	20	23
2019	24	21
2020	32	13
2021	19	13
2022	12	13
2023	13	12

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az önkormányzat által szervezett közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerő-piacra jutás lehetőségét a Baranya Vármegyei Kormányhivatal Szentlőrinci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által szervezett tanfolyamok, illetve valamilyen végzettséget igazoló tanúsítvány

megszerzésével nyernek felvételt a munkaadó vállalkozásokban, gazdasági társaságokban, szolgáltatásokban, valamint az önkormányzat start közfoglalkoztatásban szerzett munkatapasztalat alapján kerül a munkavállaló a nyílt munkaerő-piacra.

A Baranya Vármegyei Kormányhivatal Szentlőrinci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, valamint a települési önkormányzat hivatala állandó kapcsolatban áll a foglalkoztatás elősegítése érdekében. A Foglalkoztatási Osztály feltérképezi a munkaadó gazdasági társaságok igényeit, valamint figyelemmel követi a járás területén adódó munkalehetőségeket. Természetesen az igények és a lehetőségek nem minden esetben találkoznak. Aki képzettség hiányában nem alkalmas a munkaerőpiaci feltételeknek, az lehetőséget kap az önkormányzat közfoglalkoztatás területén belüli foglalkoztatásra.

A munkavállalóknak további lehetőséget kínált szakképzésre, melyet igénybe vettek. Az önkormányzati, közfoglalkoztatás „mély vízből” ahogy a munkavállalók fogalmaznak, mobillá váltak és a munkaerőpiacon megjelentek, ahol napjainkban is dolgoznak. A megszerzett ismeretekből, valamint a rendszerbe történő beilleszkedés új távlatokat jelentett a munkavállalók számára. A Magyar Falu Program által kínált beruházások, sokat segítenek a foglalkoztatás területén. A pályázatok megvalósításában, a kivitelező cégek részt vállalnak a helyi foglalkoztatásban.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

A Baranya Vármegyei Kormányhivatal Szentlőrinci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, valamint a települési önkormányzat hivatala állandó kapcsolatban áll a foglalkoztatás elősegítése érdekében. A Foglalkoztatási Osztály feltérképezi a munkaadó gazdasági társaságok igényeit, valamint figyelemmel követi a járás területén adódó munkalehetőségeket. Természetesen az igények és a lehetőségek nem minden esetben találkoznak. Aki képzettség hiányában nem alkalmas a munkaerőpiaci feltételeknek, az lehetőséget kap az önkormányzat közfoglalkoztatás területén belüli foglalkoztatásra.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

Hetvehely településen nem állnak rendelkezésre olyan programok, amelyek megkönnyítik a fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet, képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésüket.

A helyi fiatalok képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférése a Baranya Megyei Kormányhivatal Szentlőrinci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által szervezett tanfolyamok keretén belül biztosított.

A Szentlőrincen található FM DASzK Szakképző Iskola, Ujhelyi Imre Mezőgazdasági és Közgazdasági Szakközépiskola és Kollégiumban lehetőség van érettségizetteknek statisztikai és gazdasági ügyintézői, illetve mezőgazdasági technikus OKJ-s képzettséget szerezni.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2018	23	2
2019	25	2
2020	49	2
2021	37	1
2022	31	1
2023	28	1

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

A településen az önkormányzat, az a szerv, amely az aktív korú népesség munkaerő-piaci integrációját segíti. Az önkormányzat ezt a tevékenységet helyi Start foglalkoztatási programokkal valósítja meg, a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás program keretében.

Felnőttképzési program és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatás sem a településen, sem vonzásközpontjában nincs. Helyi foglalkoztatási programban az önkormányzat a saját aktív korú munkanélkülijeit foglalkoztatja.

A Szentlőrincen található FM DASzK Szakképző Iskola, Ujhelyi Imre Mezőgazdasági és Közgazdasági Szakközépiskola és Kollégiumban lehetőség van aranykalászos gazda tanfolyam elvégzésére, amihez csak általános iskolai végzettség szükséges. Egyéb esetekben Pécsre kell utaznia annak, aki felnőtt továbbképzésen kíván részt venni. Szentlőrincen a munkaképes lakosság képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférése a Baranya Megyei Kormányhivatal Szentlőrinci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által szervezett tanfolyamok keretén belül biztosított. E program keretében minden álláskeresőnek lehetőséget biztosít az önkormányzat. Felnőttképzési program, ezen belül érhető el. Egyéb munkaerő-piaci szolgáltatás a településen nincs.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Az önkormányzat a közfoglalkoztatás keretén belül biztosít lehetőséget a hátrányos helyzetű munkavállalók az intézményekben való foglalkoztatására. Sajnos a szakképzettség hiányát figyelembe véve kell a foglalkoztatást szervezni, mely nehezíti az intézményekben való foglalkoztatást.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Az esélyteremtést, a társadalmi összetartozást erősítik a diszkrimináció- ellenes intézkedések. A kormányzat az elmúlt évtizedben kiemelt figyelmet fordított a rasszizmus és a megkülönböztetés

elleni fellépésre. A törvény tiltja mind a közvetlen, mind a közvetett diszkriminációt. A törvény az általános rendelkezéseken túl foglalkozik az egyenlő bánásmód követelménnyel a különböző területeken. (foglalkoztatás, szociális biztonság, az egészségügy, lakhatás, oktatás, képzés)

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

Az önkormányzat az elmúlt években helyben több alkalommal szervezett időseknek és fiataloknak, valamint közfoglalkoztatottak számára digitális ismertető alapképzéseket. A képzéseken résztvevők számítógépes alapismereteket sajátíthattak el, valamint ingyen juthattak hozzá a kommunikációs eszközökhöz (tabletához, telefonhoz).

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

E fejezetben kiemeljük a pénzbeli és természetbeni szociális támogatásokat, valamint a munkaerőpiaci szolgáltatásokat és az álláskereső számára elérhető támogatásokat.

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. évben jelentős mértékben átalakult. Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai el lettek választva, egységesedtek a segélyezéssel kapcsolatos hatáskörök, módosult a szociális törvény alapján kötelezően biztosítandó ellátások köre, bővült az önkormányzatok mozgástere az általuk nyújtott ellátások meghatározásában, valamint átalakult a finanszírozás rendszere. Az aktív korúak ellátása jegyzői hatáskörből a járási hivatal hatáskörébe került. Továbbra is a járási hivatalok hatáskörébe tartozik az **alanyi ápolási díj** (az alapösszegű, a fokozott ápolási szükségletre tekintettel megállapított emelt összegű, valamint a kiemelt ápolási díj), **az időskorúak járadéka**, az alanyi és normatív jogcímen megállapított **közgyógyellátás** és az **egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság**. A felsorolt állami felelősségi körben nyújtott, és 100 %-ban központi költségvetési forrásból kifizetett szociális ellátásokon túl más ellátások nyújtásáról, jogosultsági feltételeiről az önkormányzatok döntöttek az ún. települési támogatás keretében.

A járási hatáskörbe kerülő aktív korúak ellátása keretében kétféle ellátástípus állapítható meg: a **foglalkoztatást helyettesítő támogatás** vagy az **egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás** (új ellátás a korábban rendszeres szociális segélyre jogosultak egy részre erre válik jogosulttá).

A foglalkoztatást helyettesítő támogatás szabályaiban – a hatáskör változáson túl – nem volt változás. A rendszeres szociális segélyre jogosultak 2015. március 1-jétől foglalkoztatást helyettesítő támogatás vagy egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás ellátás típusra válhattak jogosulttá.

Az egészségkárosodottak és a gyermekük felügyeletét megoldani nem tudók ugyanazon jogosultsági feltételek mellett részesülnek a rendszeres szociális segély helyébe lépő egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban, mint a korábbi rendszeres szociális segélyben. A különbség annyi, hogy a továbbiakban nem a jegyző, hanem a járási hivatal állapítja meg az ellátást. Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás összege függ a család méretétől, összetételétől és jövedelmétől, 2023-ban ez maximum 69 430 forint. Azokban a családokban, ahol a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő személy is él, az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás maximum összege a nettó közfoglalkoztatási bér 90%-ának és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás összegének különbözete. Az a személy, aki egészségkárosodására tekintettel részesült rendszeres szociális segélyben, március 1-jétől egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra lesz jogosult.

Az aktív korúak ellátásának célja, hogy a megélhetéshez szükséges minimális jövedelmet biztosítsa a keresőtevékenységet nem végző, tanulmányokat nem folytató aktív korú személy számára akkor, ha a megélhetése másként nem biztosított. Ennek összege 22 800 forint. Valamely személy megélhetése abban az esetben nem biztosított, ha a család egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelme nem haladja meg a szociális vetítési alap 90%-át.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. szabályozza, mely személyek minősülnek egészségkárosodottnak. A szociális támogatásoknak a járásoknál az úgynevezett jövedelemkompenzáló-, míg az önkormányzatoknál a kiadáskompenzáló támogatások igényelhetők. A jövedelemkompenzáló támogatás célja, hogy mindenki számára biztosítsanak egyfajta minimumot a túléléshez, ha nincs más jövedelme.

Az önkormányzatoktól kérhető kiadáskompenzáló támogatások elnevezése márciustól egységesen **települési támogatás** lett; ebbe tartoznak majd bele a korábbi különböző átmeneti-, családi krízis-, lakásfenntartási- vagy más címen kifizetett segélyek. A települési támogatások helyi rendszeréről, szempontjairól, igénylési feltételeiről, valamint a segély összegéről 2015. márciusig valamennyi települési önkormányzat képviselő-testületének rendeletet kellett alkotnia.

Az önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó szociális alapszolgáltatások közül biztosítja az **étkeztetést, a házi segítségnyújtást, a családsegítési és gyermekjóléti feladatellátást.**

A képviselő-testület az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg **étkezéséről** gondoskodik, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani. A képviselő-testület a **házi segítségnyújtást, családsegítési és gyermekjóléti** feladatok ellátását a törvényben meghatározottak szerint Szentlőrinc Város Önkormányzata által létrehozott és fenntartott szentlőrinci Szociális Szolgáltató Központ útján biztosítja, amelynek keretében az önkormányzat egyedi feladatellátási szerződést kötött.

Az önkormányzat a 7/2021 (VIII.13.) szociális ellátásokról szóló rendeletében szabályozza a helyi viszonyoknak és sajátosságoknak megfelelő szociális ellátási formákat. A pénzbeli ellátások között különbséget tesz a helyi rendelet eseti és rendszeres ellátások között.

Az önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó szociális alapszolgáltatások közül biztosítja az étkeztetést, a házi segítségnyújtást, a családsegítési és gyermekjóléti feladatellátást.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	23	7,10%	4	17,39%
2019	25	8,20%	8	32,00%
2020	49	15,91%	11	22,45%
2021	37	11,90%	9	24,32%
2022	31	10,80%	10	32,26%
2023	28	10,04%	14	50,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	11	47,83%	6	26,39%	15	65,22%
2019	6	24,00%	8	31,00%	14	56,00%
2020	10	20,41%	11	22,45%	21	42,86%
2021	14	37,84%	13	36,27%	23	62,16%
2022	3	9,68%	9	27,94%	13	41,94%
2023	2	7,14%	2	6,54%	16	57,14%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2018	3
2019	2
2020	2
2021	1
2022	1
2023	0

Forrás: TeIR, KSH

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2018	161	1	6,21	38,51	83,23	100,00
2019	161	0	0,00	38,51	83,23	97,52
2020	161	0	0,00	38,51	83,85	97,52
2021	162	1	6,17	38,27	83,95	97,53
2022	170	0	0,00	17,65	78,82	91,76
2023	170	0	0,00	17,65	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

Bérlakás állománya 3 lakás, amely Hetvehelyen található, és Hetvehely, Okorvölgy, Szentkatalin Községek Önkormányzatai közös tulajdonát képezi.

b) szociális lakhatás

Szociális lakásállománya az önkormányzatnak nincs.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan nincs a településen.

e) lakhatást segítő támogatások

Az Országgyűlés a normatív lakásfenntartási támogatás 2015. március 1-jével történő megszüntetéséről döntött. Ezen időponttól az önkormányzatok dönthetik el, milyen támogatást folyósítanak a lakhatási problémákkal küzdő háztartásoknak. A település biztosítja a lakásfenntartási hozzájárulást, ami fontos eszköz a lakhatási szegénység által leginkább sújtott emberek problémái kezelésében. A feltételrendszer szigorodott. A támogatást nem készpénzben, hanem az ügyfél által kiválasztott szolgáltatónak utalják. A legalacsonyabb jövedelmű háztartások esetében ugyanis a rezsicsökkentés sajnos nem mérsékelte a lakhatási költségeket olyan mértékben, hogy az indokolná a támogatás megszüntetését. Vannak háztartások, ahol előrefizetős mérő van felszerelve, ezzel elkerülhető az adóssághalmozás.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2018	n.a.	1
2019	n.a.	0
2020	n.a.	22
2021	n.a.	40
2022	n.a.	33
2023	n.a.	30

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) eladósodottság

A településen megjelent az eladósodottság, ami jellemzően a felvett hitelek törlesztő részletének megemelkedéséből adódik. Az Otthonvédelmi Akcióterv keretein belül létrehozott Nemzeti Eszközkezelő feladata egy olyan program működtetése, amely a jelzáloghitel-törlesztés miatt súlyosan eladósodott, a gazdasági válság miatt kiszolgáltatott helyzetbe került családok lakhatását hosszú távon biztosítani képes. Az Eszközkezelő a hiteladósok ingatlanát az állam javára megvásárolja, egyben biztosítja a bérlet lehetőségét. A társaság küldetése a fentiekkel összhangban az otthonok és a családok védelme, a gazdasági válság hatásainak tompítása. A Nemzeti Eszközkezelő programja azoknak a hiteladósoknak nyújt segítséget, akik teljesítik a törvényi feltételeket. A NET programhoz csatlakozást mind a deviza, mind a forint alapú jelzálogkölcsön-szerződéssel rendelkező hiteladósok kezdeményezhetik, függetlenül attól, hogy a kölcsön lakásvásárlásra irányul vagy éppen szabad felhasználású. A NET program a leginkább rászoruló hiteladósokon kíván segíteni. A program a három szereplő – hiteladós, hitelező és a Magyar Állam – közös áldozatvállalásán alapul.

Ennek keretében: a hiteladós lemond az ingatlan tulajdonjogáról, és bérlőként otthonában maradhat vagy a Magyar Állam megvásárolja a felajánlott ingatlant és a hitelező elengedi a hiteladós fennmaradó tartozását. A Magyar Állam nevében a Nemzeti Eszközkezelő Zrt. minden olyan ingatlant megvásárol, amelynek eladásához a hitelező pénzügyi intézmények hozzájárultak. A Nemzeti Eszközkezelő ennek érdekében felveszi a kapcsolatot a hiteladóssal, időpontot egyeztet vele, hogy a lakóingatlant műszakilag felmérje, valamint, hogy megkössék az adásvételi szerződést és bérleti szerződést. Ennek eredményeképp a korábbi hiteladós – mint bérlő – továbbra is az otthonában maradhat. Bérlőként az Eszközkezelőtől határozatlan időtartamra bérli az ingatlant, melynek használatáért havi bérleti díjat fizet.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A település bemutatásakor említettük, hogy 1979. január 1. napjával Kán önálló község jellege megszűnt és Hetvehelyhez csatolták. Ma Hetvehely Káni utca néven szerepel, skanzen jellegű, a településtől azonban 10 km távolságban helyezkedik el, a házak száma 42 db. Megközelíthetősége rossz időjárás esetén szinte lehetetlen. Állandóan, életvitelszerűen, öt család él a településrészen, de többen is szándékoznak letelepedni, amennyiben az út járhatóvá válik.

10 éve már történtek törekvések, hogy a településünkről épüljön kövezett út, ami könnyen járhatóvá tenné az utat, de ez sajnos nem sikerült. A 2022. évben az önkormányzat a szomszédos településsel konzorciumban újra pályázott az út megépítésére, melyet a döntéshozók támogatásával megvalósulhat, egy új nyomvonalon.

Hetvehelyen a csatornahálózat kiépítésekor tartályos rendszerben, Kánban is meg lett oldva a szennyvízelvezetés, illetve a szennyvíz beszállításra kerül a Hetvehelyi szennyvíztelepre. A szilárd hulladékszállítás jelenleg úgy történik, hogy a lakók beszállítják a hulladékot Hetvehely településen kialakított hulladékgyűjtőbe. A településrész nyugodt, békés hangulata miatt egyre több külföldi vásárol házat, és telepedik le. Hosszú távon elengedhetetlen, hogy a kövezésre került útra, pormentes aszfalt kerüljön. A házakat többnyire turisztikai célra nyaralásra, pihenésre használják. Az ott élők helyzetét nehezzé teszi a mindennapos ingázás, melyen segíthet a megépülő út.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);**

A településen telep/ szegregátum nem található. A településen meglévő ingatlanok mindegyike kövezett úton elérhető, valamint a munkába járás saját gépjárművel, illetve tömegközlekedési eszközzel megoldható. A település Budapest – Pécs vasútvonal mellett helyezkedik el, mely lehetőséget biztosít az utazók számára, illetve a munkába járást megkönnyíti. További lehetőség a buszközlekedés igénybevétele, mely a közelben található városok megközelítését teszi lehetővé munkába járás, illetve ügyek intézése szempontból. Egyenlő távolságban helyezkedik el a településtől Szentlőrinc, Sásd, valamint 20 km távolságban elérhető Pécs, 30 km távolságban Komló, Szigetvár, Dombóvár. A lakásállomány szempontjából jellemző a Kádár korszakban épült kockás házak, valamint az 1970- 1980 as években újonnan épült többszintes családi házak. Természetesen a szegénységben élők lakáshelyzetén szükséges segítséget nyújtani, mely az idősebb korosztályt jellemzi. A volt roma telep az 1980-as években felszámolásra került. Az akkori Tanácsi rendszerben épültek lakóingatlanba költöztették a roma családokat, akik házaikat nem minden esetben használták a kornak megfelelően. A közműszolgáltatásban jellemzően az egészséges ivóvízhez minden háztartás hozzáfér. A szennyvízcsatorna hálózat lehetőséget biztosít a háztartásoknak a rákötésre, mely 87%-ban megtörtént. Áramszolgáltatás minden háztartásba elér. A településen pormentes utcák találhatóak, minden utca aszfaltos. A járdák betonból készültek.

- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;**

Nem releváns.

c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

Hetvehely községben a Tanácsi rendszerben felszámolásra kerültek a szegregáltan elszigetelt roma családok kunyhói. Egy-egy kunyhóban nem ritkán a 16 m²-en belül 6-8 fő élte a mindennapjait nagyszülők, szülők, gyermekek közössége. A szabad élethez szokott családok, nehezen illeszkedtek be a község életébe. Az elmúlt 50-60 évben azonban fokozatosan felvették a falu közösségének szokásait. A roma közösség elszórtan, a település különböző pontjain épült házakba költöztek, mely a politika szerint asszimilálódnak a községben, ami csak pici arányban valósult meg a rendszerváltás időszakáig. Nem volt jellemző a vegyes házasság, de elvétve még is megtalálható, melyek jó példák lehetnek. Gyermekek az óvodában és az iskolában német nyelven is tanulnak, amely kedvező feltételeket jelent számukra az élet során. A felnőtté válás folyamatában több fiatal szakmát tanult, és a többnyire a kereskedelemben helyezkedtek el, illetve több fiatal a megszerzett német nyelvtudás alapján Ausztriában, Németországban, Svájcban dolgozik. A rendszerváltás meghozta számukra az új lehetőséget. Jogosítványt szereztek, szakmát tanultak, országokat ismertek meg és felgyorsult napjainkban a vegyes házasság és teret nyer az asszimilációs politika. A bűnözés nem jellemző a községre, a beilleszkedés folytatódik.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészségügyről szóló 1997 évi CLIV. törvény 152. §-a előírja, hogy a helyi önkormányzat az egészségügyi szakellátási intézményműködtetési kötelezettségének részeként gondoskodik

a) a tulajdonában, illetve fenntartásában lévő, közfinanszírozott egészségügyi szakellátást nyújtó egészségügyi szolgáltató működtetéséről,

b) a 2013. április 28-án tulajdonában, illetve fenntartásában lévő egészségügyi szolgáltató számára - az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló törvény alapján - megállapított közfinanszírozott szakellátási feladatok ellátásáról,

c) a tulajdonában lévő, közfinanszírozott egészségügyi szakellátási feladat ellátására szolgáló vagyonhoz kapcsolódó - az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló törvény alapján a helyi önkormányzat rendelkezési joga alá tartozó szakellátási kapacitással ellátandó – közfinanszírozott egészségügyi szakellátási feladatok ellátásáról.

A települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében köteles gondoskodni

a) a házi orvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,

b) a fogorvosi alapellátásról,

c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,

d) a védőnői ellátásról,

e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében

a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,

b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,

c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását, annak esetleges romlása esetén –lehetőségeihez mérten– saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések megtételét,

d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai szintekre irányuló egészségfejlesztési programokban, valamint támogatja, az aktívan kezdeményezi azokat.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyi alapellátást helyben biztosítja az önkormányzat, vállalkozó orvos formában tartós helyettesítéssel. A háziorvosi rendelő modernizálva lett, melyben egy épületen belül megtalálható a Védőnői szolgálat is. A felújított épületben kialakításra került a mozgáskorlátozott előírásoknak megfelelő rendszer.

A járóbeteg-szakellátás a Szentlőrinci Eszterházy Egészségközpontban, valamint Szigetvári Kórház és Pécsét a különböző szakellátó rendszer áll a betegek rendelkezésére. Jelenleg Szentlőrincen az Eszterházy Egészségközpontban működik a hétközi, valamint a hétfői ügyeletellátás.

A fekvőbeteg ellátást 30 km-en belül több kórház is biztosítani tudja.

A betegek orvoshoz jutását, igény szerint a Hetvehelyi Önkormányzat Falugondnoki Szolgálat gépkocsival tudja biztosítani

Helyben megszűnt a fiókgyógyszertár, ezért az orvos által felírt gyógyszereket a falugondnoki szolgálat szerzi be a vények alapján, illetve az online formájában felírt vények általi gyógyszereket.

Szociális ellátást társulási formában a Szentlőrinci Szociális szolgáltató Központ biztosítja, melyben szervezett formában biztosítja helyben a házi segítségnyújtást, a szociális étkeztetést. Az önkormányzat biztosítja a falugondnoki szolgálatot, és részt vállal az idősek ellátásában. Szociális étkeztetésben házhoz szállítja az ebédet, valamint biztosítja helyben az étkeztetést.

A Hivatal segítséget nyújt az idősek tájékoztatásában, a közgyógyellátási igazolvány kiállításában, a kormányhivatal által kibocsátott plasztik kártya megszerzésében.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2018	1	0	0	0	36	0,00
2019	1	0	0	0	32	1,00
2020	1	0	0	0	21	2,92
2021	1	0	0	0	20	3,42
2022	1	0	0	0	23	4,50
2023	1	0	0	0	22	3,92

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A Szentlőrinci Eszterházy Egészségközpontban, valamint Pécsét és Szigetváron biztosított a különböző orvosi szakterületek igénybevételével, illetve a szervezett szűrőprogramokon lehet részt venni. Cél, hogy a prevencióval megelőzzék a különböző betegségek kialakulását. Felnőttek

esetében fontos az életmód tanácsadás, mely az idősök, a már kialakult betegségek esetében életminőség javulást eredményezhet. A korgyermekkorai kötelező szűréseket a Védőnő segítségével, felvilágosításával lehet megelőzni a betegségek kialakulását. A védőnő helyben található az új rendelőben, és rendelkezésre áll a gyermekek számára. Fontos megemlíteni a prevenció szerepét különösen a gyermekek esetében, mert sok későbbi betegséget lehet megelőzni.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A Szentlőrinci Eszterházy Egészségközpontban lehetőség van fizioterápiás kezelésekre, szakszerű gépek, berendezések segítségével. Lehetőség áll rendelkezésre gyógytornára, gyógymasszázsra, mely segíti a betegek gyógyulását. Háziorvosi elrendelés alapján lehetőség otthoni szakápolás igénylésre.

Fekvőbetegek esetében a Harkányi Gyógykórház áll a betegek rendelkezésére, illetve a kezelések egy részét a Szigetvári kórházban is ellátják.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az általános iskolások és óvodások közétkeztetését a Hetvehelyi önkormányzat tulajdonában és intézménye üzemeltetésében működő konyhával oldja meg az önkormányzat. Az ételek az életkornak megfelelőek és tartalmazzák a 67/2007. (VII.10.) GKM-EüM-FVM-SZMM együttes rendelet mellékletében szabályozott, az adott korcsoportra vonatkozó energia- és tápanyagszükségletet. Az ételek nyersanyag összetételénél különös figyelemmel kell lenni a gyermekek fejlődésére, az egészséges táplálkozást biztosító tápanyagok felhasználására.

Jogszabály rögzíti az étrendtervezés szabályait, valamint az étkezésekkel kapcsolatos követelményeket is. Ilyen például, hogy egymást követő kétszer tíz ételmezési nap főétkezéseiben egy ételsor csak egy alkalommal fordulhat elő, vagy hogy állati eredetű fehérjeforrást minden főétkezésnek, bölcsődei étkeztetés esetén az egyik kísétkezésnek is tartalmaznia kell.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az egészségmegtartást támogató, sportolásra lehetőséget biztosító infrastruktúra kedvező a településen. Az önkormányzat rendelkezik egy sportpályával, sportcsarnokkal, gyerekek számára játszótérrel. A helyben lakók a létesítményeket térítésmentesen vehetik igénybe. Pályázat készült a felnőttek számára egy sportpark kialakítására, melynek megvalósulása esetén további sportolási lehetőséget biztosít az önkormányzat.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Szentlőrinc Város Önkormányzat, mint fenntartóval kötött megállapodás alapján a Szentlőrinci Szociális Szolgáltató Központon keresztül történik a házi segítségnyújtás, a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat ellátása.

g) drogprevenciós szolgáltatások;

A település, valamint az iskola nagy hangsúlyt fordít a drogprevenció alkalmazására. A településre nem jellemző a drog nagy fokú jelenléte, de a fiatalok körében a városok közelsége a lehetőséget magában hordozza. Már az iskolában szükséges a drog, valamint a tudatmódosító szerek használata elleni felvilágosítás, melyet a Rendőrség Ifjúságvédelmi szakemberei tartanak. Osztályfőnöki órán a tanárok elmondják a diákoknak, hogy milyen káros hatásai vannak a drog használatának.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A szolgáltatások nyújtásakor hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről nincs tudomásunk, jelzés nem érkezett.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

Pozitív diszkrimináció a szociális és egészségügyi ellátás területén belül nem volt.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.
2022	n.a.
2023	n.a.

Forrás: Önkormányzati adat

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

Hetvehely településen 2 civil szervezet, és 2 nemzetiségi önkormányzat működik. Ezek együtt, illetve felváltva szervezik a rendezvényeket az önkormányzat részvételével.

Már három évtizede minden év szeptemberében tartja meg az önkormányzat az Idősek Napját.

Az önkormányzat minden évben megtartja az Adventi ünnepet a karácsonyt és húsvétot az óvodás és iskolás gyermekekkel, valamint a felnőtt lakossággal. Karácsonykor, az önkormányzat, valamint a civil szervezetek köszöntik a gyermekeket és egy kis ajándékkal lepik meg Őket. Karácsonykor a nemzetiségi önkormányzatok szervezésében Adventi közös karácsonyi fények gyűjtása történik, egy kis kalács és tea fogyasztásával. A szervezést nagyban megkönnyíti, részben az állam által finanszírozott művelődési szakember foglalkoztatása, akinek feladata a településen élők kulturális eseményeinek összehangolása, művelődési igényeik kielégítése.

A civil szervezetek alkalmanként tartanak különböző rendezvényeket, ahova meghívják a falu vezetőit is.

Az NYMTIT minden évben egy alkalommal road - show-t rendez, ahol részt vesznek, a falu lakói és –egy ismereti anyag bemutatása után - tesztíráson „beszámolnak” a témával kapcsolatos ismereteikről.

Az NYMTIT és az RHK-Kft, valamint a Hetvehelyi Általános Iskola szervezésében Niels Bohrról elnevezett fizika, kémia verseny kerül megrendezésre, melyen 11 település iskolái vesznek részt. A 10-14 éves korú gyermekek adnak számot a fizika és kémia tudásukról. A versenyen részt vevők értékes nyereményeket kapnak a szervezőktől. Hetvehely község Testvérkapcsolatot ápol a Svájci Rafz településsel már 27 éve. A rendszeres találkozások alkalmával a két település vezetése és polgárai együtt ünnepelnek, melyen kölcsönösen megismerik egymás szokásait, életformáját, kultúráját.

A találkozások helyszíneinek a települések intézményi épületei adnak otthont.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2021)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
0	igen	337	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Hetvehelyen több nemzetiség által lakott közösség él, melyet békés együttélés jellemez. A nemzetiségek ápolják a hagyományukat, melyhez az önkormányzat a németeknek adott egy épületet, melyben Heimatmúzeumot hoztak létre. Minden évben megkoszorúzzák az I. a II. Világháborúban elesettek emlékműveit, valamint a Malenki robotra hurcolt fiatal német származású nők emlékművét. A Múzeum épülete, mely helyi családok bútoraival és tárgyakkal lett berendezve, a település központjában található, melyre büszkék a helyiek. A romáknak az önkormányzat közösségi munkában eredeti módon épített három db konyhót, mely roma bemutató helyként szolgál. A konyhókban a romák bemutatják, hogy éltek a szabad világukban, milyen volt a ruházatuk. Az önkormányzat úgy gondolja, hogy a békés együttélés alapfeltétele, hogy minden népcsoport úgy élje a mindennapjait, hogy tiszteletben tartja a mások kultúráját, identitását.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Hetvehely település lakóira jellemző, hogy ha egy nagyobb beruházás történik, a falu apraja – nagyja segítséget nyújt. Az elmúlt években az összefogás volt jellemző a falura. Az építkezéstől a takarításig mindenben részt vállaltak. A német múzeumot, és annak környékét a német nemzetiségi önkormányzat tagjai, tartják rendben. A múzeumban, lévő berendezést a falu német ajkú lakói adták össze és rendezték be. Visszaépítésre került a romos állapotban lévő Szent Antal kápolna. Jelenleg, a közmunkaprogram keretében tartják rendben a falut, de ha szükséges, a falu aktív dolgozói is segítséget nyújtanak.

Az önkormányzat támogatásával évente 2 alkalommal a Katolikus Karitas által szervezett EU élelmiszersegély programban vesz részt, ezzel is támogatva a rászorultakat.

Minden év karácsonyán az óvodás és iskolás gyermekek karácsonyi csomagot kapnak.

Helyi rendelet alapján a jogosultak részére az önkormányzat természetbeni támogatást biztosít, melynek keretében a közmunkaprogramban megtermelt zöldségeket osztják ki.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

A településen német és roma nemzetiségi önkormányzat működik. A nemzetiségek ápolják a hagyományaikat, kultúrájukat. Az óvodában és iskolában német nyelvoktatás folyik, melyhez kapcsolódik az identitásuk, a kultúrájuk. A már említett heimatmúzeumban kiállításra került a múlt században használt sváb bútortárgyak, ruházat a különböző szakmák használati tárgyai, suszterszék, borbélyszék, bognárszerszámokkal, hangszerek, fonószer, stb. Az identitás fennmaradása érdekében épült I. II. világháborús emlékmű, valamint a Gulagra elhurcoltak emlékműve. A temetőben külön parcellában őrzik az I. Világháborúban elesettek 51 főnek készült emlékkereszteket, melyeken zománctáblákon őrződik a nevük. Visszaépült az 1950-es években lerombolt Szent Antal kápolna, melyhez legenda fűződik. Az emlékezés minden évben ismétlődik, koszorúzással. Sütő, főző klub alakult, hogy a svábság gasztronómiai múltja sem merüljön a feledés homályába. Rendszeresen évente sváb bálakat rendeznek a településen, ahol a hagyományos sváb ruhákban jelennek meg a résztvevők. A település büszke az iskolájára, melyben a gyermekek minden évben országos német próza és szavaló versenyen vesznek részt, és több alkalommal I., II., III. helyezést értek el. A testvértelepülés Svájci Rafz is Német nyelvterületen helyezkedik el, mely német nyelvismeret kölcsönös előnyöket jelent. A roma nemzetiségi önkormányzat a kunyhóiban őrzi a múltját, melyben bemutatásra került a használati eszközeik, ruházatuk, és természetesen a gasztronómiájuk. Minden évben az ünnepeiken lecsót, punyát készítenek, mellyel kínálják a helyi svábságot, a vendégeket. Többször hangoztatták, a nagyapáik még nem ismerték a villanyt, de a mai roma fiatalság már teljes mértékben felveszi a versenyt a technikában. A múltjuk őrzésére „Kali Sára” emlékhelyet alakítottak ki, valamint a kunyhók bejáratában egy fából faragott szobrot készítettek, mely egy roma embert ábrázol. A múltjukat egy emléktáblán mutatják be, melyen fényképekkel emlékeznek a múltra.

e) helyi lakossági önszerveződések

A helyi lakosság önszerveződésében valósult meg több intézmény, mely a közösségi összefogás eredményeként jött létre. A sportcsarnok építésénél több szakember ingyen térítésmentesen vállalt munkát, mely nélkül nem jöhetett volna létre. A településre jellemző, hogy közösségi munkát vállal a nehézségek leküzdésére. Természetesen a nemzetiségek együtt dolgoznak egy közös cél érdekében, és együtt végzik a feladatokat. Az önkormányzat meghallja a lakosság igényét, és természetesen minden segítséget megad, hogy könnyítse az önszerveződést. Önszerveződés keretében kitisztították a felhagyott öreg temetőt, és helyre állították a síremlékeket. Lakossági önszerveződés formában valósult meg a szőlőhegyen a villamoshálózat kiépítése, melyhez minden érintett ingatlanulajdonos hozzájárult a munkaerejét és pénzét. Az Öreghegyi szőlők megközelítésére kövezett utat építettek részben önkormányzati segítséggel, másrészt lakossági összefogással. Az év végi Adventi ünnepen közös főzéssel jótékonyági bevételt képeznek, melynek bevételét az óvoda és iskola gyermekek részére ajánlják fel táborozásra, utazásra.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat és a helyi önkormányzat a megkötött együttműködési megállapodás alapján működik együtt. A roma felzárkózás politika célja, hogy csökkenjen a szegénységben vagy társadalmi kizáródásban élők aránya, csökkenjen a hátrányos helyzetű gyermekek társadalmi lemaradása, gyengüljenek a szegénység átörökítésének tendenciái, csökkenjenek a roma és nem roma népesség közötti társadalmi különbségek, javuljon a roma nők helyzete.

A nemzetiségi önkormányzat működésének személyi- és tárgyi feltételeit a települési önkormányzat biztosítja (irodahelyiség adása, adminisztratív feladatok ellátása).

A települési önkormányzat nem csak a romákat érintő kérdésekben kéri ki a roma önkormányzat véleményét, hanem a település egészét érintő kérdésekben is, ezért minden esetben meghívást kapnak a települési önkormányzat Képviselő-testületi üléseire.

Az üléseken elmondhatják az adott témakörben a véleményüket, és javaslatot tehetnek, melyet a Képviselő-testület megvitát.

A települési önkormányzat minden évben részt vesz a közmunkaprogram szervezésében, melyben lehetőséget kap minden roma származású munkavállaló. Érezhető, hogy amióta a közfoglalkoztatást bevezette a kormányzat, csökkent romák szociális igénye. A településen 2015-ben létrejött az önkormányzati tagsággal rendelkező szociális szövetkezet, melyben a hátrányos helyzetű munkavállalók a közfoglalkoztatásból kikerültek, és a szövetkezetben végzett munkáért a közfoglalkoztatotti bér kétszeresét vihették haza. A szövetkezet lehetőséget biztosított a szakma megszerzésére, jelen esetünkben fakitermelői végzettséget szereztek, illetve nehézgépkezelői jogosítvány megszerzésére is volt jelentkező. A szövetkezetben megszerzett tudás, illetve tapasztalat alapján a munkavállalók már kikerültek a nyílt munkaerőpiacra, ahol helyt állnak a visszaellenőrzés során. Érezhető a programban részt vetteknel a fejlődés. Valaki a házat tette rendbe, valaki autót vett a családnak. Büszkén vallják, hogy Ők nem segélyből élnek. Természetesen az alapokat az önkormányzat a közfoglalkoztatás keretén belül adta számukra, ahol rendszerbe kerültek, és ahonnan átkerülhettek a szövetkezetbe. A polgármester és jegyző vállalta, hogy segítik a romák beilleszkedését a rendszerbe, és nyolc fővel indították a szövetkezetet, melyből a munkaerőpiacra kerültek helyére újak jöhettek. A szövetkezeti programban való vállalt feladatok teljesültek és a program befejeződött. Elmondhatjuk, hogy jó hatással volt a roma származású munkavállalókra, akik a nyílt munkaerőpiacra jutottak.

Az óvodában és iskolában a német nyelvoktatásnak köszönhetően több roma származású fiatal külföldön vállalhatott munkát a kereskedelemben. Ezt a lehetőséget az önkormányzat, a roma származású gyermekek részére, mint kitörési pontként kezelte, és támogatta.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Elsősorban az idősebb roma nők iskolázatlansága következtében csak a közmunkában látják a megoldást	Tanfolyamok szervezése a fejlődni vágyó roma nők számára
A településen magas a csak alacsony iskolai végzettséggel rendelkező romák aránya	Az önkormányzat tanfolyamok szervezésével, valamint a BAMKH Járási Hivatal foglalkoztatási osztálya által szervezett képzéseken való részvétel

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	237	241	478	49,58%	50,42%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			11	2,30%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	31	36	67	6,49%	7,53%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	11	8	19	2,30%	1,67%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Nemzetközi szabályozás a gyermeki jogok területén:

A gyermekek joga elválaszthatatlan az emberi jogoktól, így e jogok mai tartalmát meghatározó nemzetközi dokumentumok sorában elsőként kell említeni az 1948-ban elfogadott Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát, valamint az 1952-ben megalkotott Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmányát. Alapvetően meghatározó a gyermekjogok terén az Egyesült Nemzetek Szervezetének a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban 1989. november 20-án kelt Egyezménye (Gyermeki Jogi Egyezmény), amelyet az 1991. évi LXIV. törvénnyel Magyarország is kihirdetett. (ld. a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről). Országunk ezzel valamennyi fent felsorolt dokumentumhoz csatlakozott. Az Egyezmény 6. cikke tartalmazza, hogy az Egyezményben részes államok elismerik, hogy minden gyermeknek veleszületett joga van az életre. Az Egyezményben részes államok a lehetséges legnagyobb mértékben biztosítják a gyermek életben maradását és fejlődését.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pontja).

Védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevitelével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy

segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi. (Gyvt. 68. § (1) bek.) A gyámhatóság - a gyermekjóléti szolgálat javaslatának figyelembevételével - védelembe veheti továbbá: a szabálysértési hatóság értesítése alapján a szabálysértési tényállást megvalósító gyermeket és a szabálysértést elkövetett fiatakorút, a nyomozó hatóság nyomozást megtagadó határozata alapján a tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket, a rendőrség, az ügyészség, illetve a bíróság jelzése alapján a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt fiatakorút. (Gyvt. 68. § (2) bek.) A védelembe vétellel egyidejűleg a gyermek gondozásának folyamatos segítése és ellátásának megszervezése, a szülői nevelés támogatása érdekében a gyámhatóság a gyermek részére a gyermekjóléti szolgálat családgondozóját rendeli ki és a veszélyeztetettség okának megszüntetése érdekében intézkedést tesz, így különösen:

a) kötelezi a szülőt, hogy folyamatosan vegye igénybe a gyermekek napközbeni ellátását, a gyermekek átmeneti gondozását, az Nktv. hatálya alá tartozó iskolaotthonos nevelést-oktatást, illetve kollégiumi ellátást,

b) kötelezi a szülőt, hogy gyermekével keressen fel valamely családvédelemmel foglalkozó személyt vagy szervezetet,

c) kötelezi a szülőt arra, hogy gyermeke vegye igénybe az egészségügyi szolgáltatásokat,

d) kezdeményezi a háziorvosnál - súlyos veszélyeztetettség esetén bármely orvosnál - a betegsége, illetve szenvedélybetegsége következtében állandóan vagy időszakosan kóros elmeállapotú szülő, illetve a gyermekkel együtt élő más hozzátartozó orvosi vizsgálatát,

e) intézkedik - az illetékes szervek bevonásával a gyermek egészségét veszélyeztető körülmények megszüntetéséről,

f) magatartási szabályokat állapít meg a gyermek számára a kifogásolt magatartás megszüntetése érdekében,

g) figyelmezteti a szülőt helytelen életvezetésének, magatartásának következményére, és felszólítja annak megváltoztatására, figyelmezteti továbbá a szülőt a Gyvt. 68. § (5) bekezdés szerinti jogkövetkezményre,

h) kötelezheti a szülőt és a gyermeket, illetve felkérheti a konfliktusban érintett más személyt arra, hogy a nevelési-oktatási intézményben előforduló erőszak miatt kialakult helyzet vagy más súlyos konfliktushelyzet kezelése érdekében jelenjen meg iskolapszichológusi vizsgálaton, illetve vegye igénybe a konfliktuskezelést segítő szolgáltatást. (Gyvt. 68. § (3) bek.)

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek. (Gyvt. 67/A. § (1) bek.)

Halmozottan hátrányos helyzetű:

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a Gyvt. 67/A. § (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt. (Gyvt. 67/A. § (2) bek.)

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

A vizsgált időszakban 5 kiskorú lett védelembe véve, veszélyeztetett kiskorúak száma tartósan nulla.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	1	0
2022	2	0
2023	2	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a Gyvt. 151. § (5) és (5a) bekezdésében meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, a 20/A. §-ban meghatározott természetbeni támogatásnak, a Gyvt. törvényben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére. (Gyvt. – 1997. évi XXXI. tv. 19-20/B. §)

A jegyző, mint gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a jogszabályban meghatározott mértéket. Az egyéb jogosultsági feltételek fennállása esetén nagykorúvá válása után is jogosult a gyermek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ha nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be és a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult. A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal

feleltettek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel, a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel pénzübeli támogatást nyújt 6000.- forint, halmozottan hátrányos helyzetűek részére pedig 6500.- forint értékben.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2018	12
2019	23
2020	16
2021	18
2022	18
2023	11

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2018	5	2	7
2019	5	2	7
2020	5	3	8
2021	5	3	8
2022	4	3	7
2023	4	3	7

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a gyermek jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételére.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Egy német nemzetiségű család érkezett a településre három gyermekkel. A gyermekek az óvodában és iskolában két tannyelvű oktatásban részesülnek, magyar és német nyelven. A beilleszkedésük kedvezően alakult, úgy a gyermekek, valamint szülők részéről.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

A településen nincs magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért hátrányos helyzetű család.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Visszaulva a 3.5 pontban leírtakra a településen szegregált lakókörnyezet, telep nincs.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A Möt. rendelkezése szerint az egészségügyi alapellátás, a szociális és gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzat feladata. Ennek a feladatának az önkormányzat több önkormányzattal közösen, illetve társulások útján tesz eleget.

Magyarország jövőbeni gazdasági, társadalmi és politikai fejlődése azon múlik, hogy a most felnövekvő gyermekek felnőttként mennyire lesznek boldogok, egészségesek, jól képzettek, mennyire érzik magukat biztonságban, mennyire lesz erős az önbizalmuk, önbecsülésük. A növekvő idősödés világosan mutatja, hogy maximalizálni szükséges a jövőbeli humán erőforrásokat, vagyis maximalizálni kell az összes gyerek lehetőségét a jövőben, és a szegénység és kirekesztődés problémáját hatékonyan kell kezelni. A hátrányos, halmozottan hátrányos, köztük roma gyermekek helyzetének javítása, a szegénység átörökítésének megakadályozása kulcskérdése a társadalmi felzárkózásnak.

A gyermekjóléti szolgáltatás egy speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermekek érdekeit. A szabadidő szervezés a szociális munkában lehetőséget ad arra, hogy ne csak a „veszélyeztetett” gondozott gyermekekkel foglalkozunk, hanem a felügyelet hiánya és a „szabadidő hasznos” eltöltésének szempontjából hátrányos helyzetű gyermekekkel is.

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- a védőnői ellátásról,
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

Ha a szülő (törvényes képviselő) eltérően nem rendelkezik, a fenntartó az óvodában és az iskolában a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkezést és két további étkezést. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető. Ezen szabályokat kell alkalmazni a nyári szociális gyermekétkeztetés esetében is.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Hetvehelyen önálló védőnő van. Három település – Hetvehely, Okorvölgy, Szentkatalin községek gyermekeit látja el. A gyermeklétszám folyamatosan csökkenő tendenciát mutat.

A védőnők fontos szerepet töltenek be a nő,- anya, csecsemő, valamint a gyermek-ifjúság és családvédelemben. A védőnő az egészségügyi alapellátás részeként a családok egészségének megőrzésére, segítésére irányuló megelőző tevékenységet, valamint a betegség kialakulásának, az egészségromlás megelőzése érdekében egészségfejlesztést végez. A védőnő a várandós kismamáknak tájékoztatást nyújt a szűrővizsgálatokról, az egészséges táplálkozásról, a terhességről, az igénybe vehető ellátásokról. A terhesség ideje alatt havonta egy alkalommal látogatja meg a kismamát az otthonában. A gyermek születése után figyelemmel kíséri a baba fejlődését. Segít megszervezni a kötelező védőoltásokat, továbbá mindennel kapcsolatban felvilágosítást nyújt, mely a gyermek egészségével és fejlődésével kapcsolatos.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2018	1	n.a.	-
2019	1	n.a.	-
2020	1	n.a.	-
2021	0	n.a.	-
2022	1	n.a.	-
2023	0	n.a.	-

Forrás: TelR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A gyermekorvosi ellátás biztosított. Az önkormányzat szerződéses formában havonta egy alkalommal biztosítja a gyermekorvost a településen lévő gyermekek számára. Egyéb esetben a házi orvos látja el a gyermekorvosi teendőket is.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgáltatások száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2018	1	0	0	n.a.	n.a.
2019	1	0	0	n.a.	n.a.
2020	1	0	0	n.a.	n.a.
2021	1	0	0	n.a.	n.a.
2022	1	0	0	n.a.	n.a.
2023	1	0	0	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Az óvodában és az általános iskolában elvégezhető fejlesztések helyben történnek. Az iskolán kívüli fejlesztés a szakemberekhez való irányítással történik (Nevelési Tanácsadó, pszichológus, logopédus, fejlesztő pedagógus).

A fejlesztés hatásának értékelése dokumentumok alapján, valamint a tanulmányi eredmény elemzésével, szülőkkel és gyerekekkel való beszélgetéssel valósul meg.

A 7 év alatti gyermekek számára külön intézményi ellátás nem áll rendelkezésre, viszont az óvodai nevelés keretében biztosított az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevétele.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A településen nincs bölcsőde és családi napközi. A gyermeklétszám jelenleg nem indokolja ezen ellátások bevezetését és fenntartását.

A gyermekjóléti alapellátást az önkormányzat által fenntartott szentlőrinci Szociális Szolgáltató Központ gyermekjóléti szolgálata látja el. A gyermekjóléti szolgáltatás nem csak a veszélyeztetett gyermekekre irányul, hanem minden családra a támogató szolgáltatások igénybevétele révén, illetve kockázati csoportokra a prevenció keretében.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

A gyermekek napközbeni ellátása az óvodában, valamint az iskola napközijében történik.

A településen nem működik bölcsődei ellátás.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.
2023	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyerekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) gyermekvédelem;

Gyermekvédelmi hatósági feladatok hatáskör címzettje a Baranya Vármegyei Kormányhivatal Szentlőrinci Járási Hivatalának vezetője, a Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal jegyzője, valamint a jogszabályban meghatározott szervek vezetői. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény (1997. évi XXXI. törvény) tartalmazza a gyermekvédelem funkcióit, fontosabb előírásait, szervezetrendszerét, működését.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

A krízishelyzetek felismerésében nagy segítséget nyújtanak a jelzőrendszeri együttműködések, az alap- és szakellátás intézményeivel egyre jobban kiépültek. A jelzőrendszeri tagok szorosan együttműködve segítik a család- és gyermekjóléti szolgálat munkáját, mivel csak együtt képviselhetik a gyermekek elsődleges érdekeit. A sikeres együttműködés érdekében szoros helyi és járási települések önkormányzataival,

- helyi járási települések önkormányzataival
- település oktatási-nevelési intézményeivel,
- házi orvosokkal, együttműködés van érvényben a:
- védőnőkkel.

Krízishelyzetben a Baranya Vármegyei intézmények vehetők igénybe.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A település gyermekeinek egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős tevékenységhez a gyermekek elsősorban az óvodában és az iskolában jutnak hozzá. Településünk rendelkezik sportsarnokkal és futballpályával, játszótérrel, ahol ezek a szolgáltatások mindenki számára hozzáférhetők.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

A gyermekétkeztetés a Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal Hetvehelyi konyhájáról van biztosítva

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Közös programok szervezése történik az óvodában, valamint az iskolában, melyben nincs megkülönböztetés a gyermekek között.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Sem hivatalos szervektől, sem civil szervezetektől nem érkezett hátrányos megkülönböztetésre, egyenlő bánásmód követelményeinek megsértésére irányuló észrevétel.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

A településen az egyenlő bánásmód az elfogadott, nincs pozitív, illetve negatív megkülönböztetés.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók:

- a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
  - aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
  - ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
  - ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a köznevelésben: ld. a 4. pontban

Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, az autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdők csoportja.

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (Ktv.) szerint a sajátos nevelési igényű gyermek iskolai nevelése és oktatása megvalósítható külön gyógypedagógiai intézményben vagy a többi gyermekkel, tanulóval azonos iskolai osztályban. (Ktv.30.§(2) bek.)

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A jogellenes elkülönítés (szegregáció) leggyakrabban az oktatásban tapasztalható. Éppen ezért a törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül a bármely csoporthoz tartozó személyek elkülönítése egy oktatási, nevelési intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban, csoportban, beleértve azt is, ha az elkülönítés számarányukhoz viszonyítva lényegesen nagyobb arányban érinti a csoport tagjait, mint a többi tanulót. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti valamely személy vagy csoport olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat.

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (Ktv.) előírásai szerint minden tanulónak joga van ahhoz, hogy "képeségeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, ..." illetve ahhoz, hogy "állapotának, személyes adottságának megfelelő megkülönböztetett ellátásban - különleges gondozásban, rehabilitációs célú ellátásban - részesüljön." (Ktv.10.§ (1) bek. a.) és f.) pont)

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;**

Óvoda: Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók száma 2 fő, melyből egy fő specifikus fejlődési zavarral, valamint egy fő beszéd és nyelv fejlődésének nem meghatározott zavarral rendelkezik. A gyermekek fejlődését szakemberek irányítják az óvodában.

Iskola: A hátrányos helyzetű tanulók nevelése az integrációs és képesség-kibontakoztató felkészítés pedagógiai rendszere (IPR) módszertani elemeinek adaptációja alapján folyik az iskolában.

Iskolánkban HH tanulók száma 5 fő, valamint HHH tanulók száma 17 fő. (számuk a törvényi szabályozók miatt változó, jelenleg csökkenő)

Pedagógiai rendszerünk kiindulópontja, hogy a tanulók közti különbségek rendkívül sokfélék, a személyiség széles dimenzióiban írhatók le, és nem korlátozhatók valamely tantárgyban elért iskolai eredményekben megmutatkozó különbségekre. A differenciálás nem azonosítható a felzárkóztatással és a tehetségeveléssel, a differenciálás tehát nem a tanulmányi eredményesség szintjeihez igazodik. A differenciálás mindenki számára a saját komplex személyiségstruktúrájának leginkább megfelelő, számára optimális fejlesztés biztosítását jelenti, figyelembe véve előzetes tudását, annak gyengébb és erősebb területeit, a tanuló igényeit, törekvéseit, érdeklődését, személyiségének rá jellemző vonásait, speciális erősségeit és gyengeségeit. Nevelésünk, oktatásunk igazodik a tanulóhoz, és ez azt is jelenti, hogy igazodik ahhoz a közeghez, amelynek tanulóink részesei.

Alapelveink:

Olyan emberek nevelése a cél, akik egész életükön át nyitottak a folyamatos tanulásra, információk szerzésére.

A tanulókkal szemben az egyéni fejlődésnek megfelelő elvárásokat és ezzel harmonizáló feladatokat szükséges megfogalmazni, biztosítani.

A tanulókat alapvető, korszerű kompetenciák (anyanyelvi, idegen nyelvi, matematikai, informatikai, természettudományi, társadalomtudományi, esztétikai, etikai) birtokába kell juttatni.

Általános céljaink:

A kompetenciaalapú oktatás és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrációs programjának összekapcsolása (a NAT és IPR).

Az iskolai program – építve több hazai és nemzetközi iskolafejlesztő program legjobb tapasztalataira – egy olyan nyitott iskolamodellt vázol fel, amely alapvetően fontosnak tartja a tanuló szükségleteire, viselkedésére, tulajdonságaira való reagálást, illetve érdekeltté, motiválttá akarja tenni őt saját nevelődési, tanulási folyamataiban. Az egyén fejlesztésén keresztül – azzal kölcsönhatásban – fejleszti a befogadó közösséget, s a közösen végzett tevékenységek, együttes élmények, az egész személyiség érzelmi, morális fejlődését segítik.

A program a mások iránti nyitottságot és elfogadást, a szorgalmat kiemelt értéknek tekinti. Az egész személyiséget fejlesztve tanít. Meghatározó benne a gyermekközpontúság, a pedagógus és a tanuló kapcsolata. A tanulókon keresztül az iskolába járó gyermekek családjaira is hat.

Tudatos pedagógiai munkával arra törekszünk, hogy nevelési- és oktatásszervezési keretünket mihamarabb az alábbi kívánalmak jellemezzék:

Biztosítjuk minden gyermek számára a lehetőséget képességei kibontakoztatásához.

Az előzetes, otthonról hozott tudást, kultúrát minden gyermek értéként képviselheti.

Tudatosan figyeljük és fejlesztjük a gyermekek csoport-szociális készségeit.

A szülő, a család (mint partner) résztvevője az iskolai folyamatoknak, erős a család-iskola gyermek közötti kommunikáció.

Együttműködő, elfogadó, előítéletek nélküli környezetben dolgozunk.

Megvalósul az oktatásban, nevelésben érintett intézmények szervezett, tudatos együttműködése.

Az iskolai hatékonyság visszajelzésére tanulókövetést végzünk.

Pedagógusaink állandóan gazdagítják az ebben felhasználható pedagógiai, módszertani repertoárjukat.

Iskolánk integrált pedagógiai rendszerének tartalmi elemei:

A tanítás-tanulást elősegítő eszközrendszer elemei:

Kulcskompetenciákat fejlesztő programok és programelemek:

az önálló tanulást segítő felkészítés

Az önálló tanulási képességeket kialakító programok:

Tanulásmódszertan:

A mindenkor 5. osztályban szeptember első hetében „tanulásmódszertan” hetet tartunk. Minden nevelő tantárgyán keresztül ismerteti meg tanulóival a tanulás módszertanát. Szorgalmazzuk és ösztönözzük tanulóinkat a pályázatokon, versenyeken, vetélkedőkön való részvételre, kiemelten fontosnak tartjuk az egyéni eredmények elismerését, jutalmazását, szűkebb és tágabb környezettel való megismertetését. Felkerülnek azok, akikre büszkék vagyunk az iskola honlapjára.

A tanév során, havonta válasszuk meg „a hónap diákjá”-t a versenyeken részt vett tanulóink közül.

Napközi foglalkozás:

Célcsoport: napközi foglalkozás három tanulócsoporthoz (1–3.osztály, 2-4. osztály és 5-8. osztály bontásban)

A program célja:

A tanulásban valamilyen oknál fogva lemaradást mutató, bizonyos tananyag részekben bizonytalansággal küzdő tanulók 1 - 8 évfolyamon az egyes tantárgyak tanulásakor kiemelkedő képességgel rendelkező és átlagon felüli teljesítményt mutató gyermekek 1 - 8 osztályban. A program feladatai a rászoruló tanulók képességeinek egyénre szabott pedagógiai eszközök és módszerek alkalmazásával történő differenciált kifejlesztésre fejlesztése a tantárgyak egyes anyag részeiben mutatkozó lemaradások csökkentése, a tanulók felzárkóztatása, a tanulási képességek fejlesztése, a teljesítmény kudarcok hatására kialakuló másodlagos magatartásban, viselkedésben jelentkező tünetek megelőzése. A gyermek öröklődött adottságainak hajlamainak felismerése és azok céltudatos gyakoroltatása, fejlesztése, tehetséggondozás.

A program tartalma:

A fejlesztés, felzárkóztatás, tehetséggondozás megszervezése egyéni vagy mikrocsoport formában a bizonytalanul vagy hiányosan megtanult tananyag részek gyakorlása, segítségnyújtás az elsajátításában. Az osztályfoknak és a tárgyaknak megfelelő tanulási technikák megismerése. Az adott tantárgy szaknyelvének értelmezése, gyakorlása, megértésének, használatának elősegítése. A tantárgyi kommunikáció kialakítása. Lényegkiemelés, összefüggések felismerése. Gondolkodási folyamatok fejlesztése (lényegkiemelés, analógiák, következtetések, összefüggések, problémamegoldás). Sokoldalú képességfejlesztés, kreativitás fejlesztése. A hiányosságok, kiemelkedő képességek fontos feltérképezése, a fejlesztés, felzárkózás megtervezése.

Az adott tantárgyhoz kapcsolódó ismeretek folyamatos gyakorlása. Egyéni, személyre szabott feladatok megoldása a fokozatosság elvének betartásával. A lemaradást és a tanulási nehézséget mutató tanulók fenyegető kudarcveszély elhárítása, a gyermekek sikerélményhez juttatása, képesség - és a képességfejlesztő, tevékenységközpontu tervezéssel egyéni képességek kibontakoztatása. A sikeresen visszaható értékelési rendszer használata. A tantárgyaknak és az osztályfoknak megfelelő tanulási technikák megismerése, gyakorlása. Segítségadás a szülőknek az otthoni gyakorláshoz. A kiemelkedő adottságokkal rendelkező gyermekek tanulmányi versenyre való felkészülése.

A tanulók önálló – életkornak megfelelő – kreatív tevékenységére épülő foglalkozások

Intézményünk pedagógusai szívesen alkalmazzák a gyerekek kreativitására épülő kooperatív módszereket, projektmódszereket. A tanulók szívesen vesznek részt szakköri foglalkozásainkon: így szép számmal részt vesznek az iskolai sportkör, a német néptánc szakkörökön, a mazsorett foglalkozások a lányok körében kedveltek.

A tanulási motivációt erősítő és fenntartó tevékenységek

Nagy hangsúlyt fektetünk az olyan témák feldolgozására, amelyek a tanulóknál erősítik a tanulási motivációt.

A versenyeredményeink bizonyítják, hogy hatékonyan készítjük fel tanulóinkat a járási, megyei, régiós és országos versenyekre, mind német, mind humán, mind reál, mind sport témákban.

Eszköz jellegű kompetenciák fejlesztése:

Tantárgyi képességfejlesztő programok:

A 2016-ban létrehozott iskolakert jó alkalmat teremt a tanulóinknak, hogy a tanórákon megszerzett tudást a gyakorlatban is alkalmazzák. Rajta keresztül a téli, tavaszi, nyári és őszi kerti munkákat is láthatják, részeseivé válhatnak. A növények fejlődésekor a tanórákat kihelyezhetjük a szabadba, élőben is megtapasztalhatják az elméletet.

Madárbarát, fecskebarát iskolaként kiemelt célunk, hogy a megszerzett tudást, a madárvédelmet a tanulók gyakorlatban is hasznosítsák. Pályázatok révén a tanulóink madárgyűrűzésben vehetnek részt, megfigyelhetik természetes közegükben. Több pályázat részeként állatterápiás foglalkozásokon kerülhetnek elő elméleti ismereteik gyakorlatorientáltan.

Kommunikációs képességeket fejlesztő programok:

Az összes tanórán törekszünk arra, hogy tanulóink kerek, egész mondatban válaszoljanak a kérdésekre. Fontosnak tartjuk, hogy mind a szóbeli, mind az írásbeli kommunikációt fejlesszük.

Komplex művészeti programok:

Karácsonyi műsor

A valahova tartozás tudatát, a közösségi eszmék és értékek megbecsülését a hagyományok közvetítik. A hagyomány közösségteremtő és megőrző erő, amely bizonyos állandóságot és fontosságot teremt az iskola mindennapi életében. Iskolánk tudatosan ápolja, őrzi és folyamatosan bővíti a hagyományait. A rendszeresen ismétlődő események, a tudatosan kialakított szokások és jelképek erősítik az iskolához való tartozást.

Célcsoport: az iskola tanulói 1- 8. osztály, szülők és a település lakossága

Projekt célja:

Az iskola kapuját kitarja a település felé. A képességek, készségek, ismeretek komplex fejlesztése, melyek hozzájárulnak a tanulók személyiségfejlődéséhez. A vizuális, zenei élmények, esztétikai hatásuk iránti érdeklődés felkeltése. Az iskola életében szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítása, közösségi érzés erősítése. Több lehetőség biztosítása a tanulók szabadidejének hasznos eltöltésére. A család és az iskola kapcsolatának erősítése. A nemzeti és nemzetiségi kultúra ápolása, a múlt megismerése, emlékeinek, hagyományainak, jelképeinek tisztelete, megbecsülése. A hazánkban élő nemzetiségek kultúrájának, hagyományainak megismerése

A projekt feladata: élményszerű, komplex ismeretszerzés biztosítása. A hagyományápolás, hagyományőrzés.

A projekt tartalma:

A karácsonyi műsor keretében betlehemezés, magyar és német nyelvű műsorszámok

Szociális kompetenciák fejlesztése

Közösségfejlesztő, közösségépítő programok

Az iskola, mint szociális közeg akkor járulhat hozzá a szociális készségek fejlesztéséhez, ha minél inkább lehetővé teszi és megkívánja a szociális képességek működését: a szociális kommunikációt, az együttműködést, a demokratikus vezetést, a tisztességes versengést. Ennek érdekében a PP-ben megfogalmaztuk feladatainkat, melyek:

- szociális kommunikáció fejlesztése
- szociális érdekérvényesítés fejlesztése
- segítőképesség fejlesztése
- együttműködési képesség fejlesztése
- vezetésképeség fejlesztése
- versengés képességének fejlesztése

Meghatároztuk a gyermekközösség nevelési céljait, feladatait.

Közösségépítő programjaink:

Iskolai kirándulások

Erdei iskola

Iskolai szintű programok, projektek

Részvétel témahetekben, témanapokban, nemzeti és nemzetközi projekteken

Lesenacht-ok- (olvasóestek)

Teadélutánok

Osztályrendezvények

Színházlátogatások

Mozilátogatások

Osztálykirándulások

Mentálhigiénés programok

Az egészséges és kulturált életmódra nevelés a személyes kompetencia fejlesztését, eredményességének és igényességének növelését jelenti. Feladatunk a személyes kompetencia fejlődésének segítése; az önpusztító, a hátrányos komponensek kialakulásának megelőzése, közömbösítése, lebontása és az előnyös komponensek gyarapítása, valamint az eredményesség, a kreativitás fokozatos növelése.

Ennek keretében minden tanévben, januárban Egészségvetet tartunk.

Előítéletek kezelését szolgáló programok:

Iskolánk befogadó intézmény. Tanulóinkat arra neveljük, hogy fogadják el magukat, társaikat olyannak, amilyenek, toleránsak, türelmesek legyenek egymáshoz. A Tolerancia világnapján olyan tevékenységeket végeznek tanulóink, ahol a saját bőrükön tapasztalhatják meg a másság nehézségeit. A Paraspot napján paraspotolók meghívásával ismerhetik meg diákjaink a paraspotolók mindennapjait, küzdelmeiket. A Nemzetiségi témahéten a településen élő nemzetiségek hagyományait, ételeit, szokásait ismerhetik meg, kóstolhatják meg, népmeséiket, nyelvüket hallhatják. A Nemzetiségek Kulturális Találkozásán a környezetünkben élő nemzetiségekhez tartozó vendégeink mutatják be a saját nemzetiségük szépségeit, közös táncszízzel koronázva meg a rendezvényt.

Az integrációt segítő tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek:

Patrónusi rendszer működtetése

Az évfolyamon tanuló HHH-s gyerekek szabadon választhatnak maguknak mentort a nevelőtestület tagjai közül, akik egész évben támogatják, segítik őket. Feladatunk, hogy minél több HHH-s tanuló éljen ezzel a lehetőséggel.

Művészeti körök

Iskolánkban működik a Szentlőrinci Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola két tanszaka. Évek óta működik iskolánkban a Hetvehelyi Mazsorették csoportja, ahova lányok jelentkezését várjuk.

Az integrációt elősegítő módszertani elemek:

Kooperatív tanulásszervezés

A kooperatív tanulás széles körű tapasztalatszerzést tesz a diákok számára lehetővé, beleértve az interaktív tanulási lehetőségeket.

Sokféle módját biztosítja a kommunikációnak, a magasabb szintű gondolkodáshoz szükséges és a társas készségek fejlesztéséhez.

A kooperatív tanulás során a gyerekek csoportban tanítják egymást. A jobb képességű tanuló is tanul azzal, hogy tanít. Így mindkét fél fejlődik. Hosszú távon azonban egy kisgyerekeknek megterhelő lehet a mellette lévő, lassan haladó társ segítése. Ezért a jobb képességű tanulónak megadjuk a lehetőséget arra, hogy az anyagban előbbre haladjon, képességeiben tovább fejlődjön és ne csak mások tanítása által gazdagodjon. Ennek érdekében ügyelünk a csoportösszetétel váltogatására, a homogén és heterogén csoportok célnak megfelelő alakítására, arra, hogy a szerepek ne merevedjenek meg.

A kooperatív tanulás négy alapelve:

1. Építő egymásrautaltság.
2. Egyéni felelősség.
3. Egyenlő részvétel.
4. Párhuzamos interakciók.

Projekt módszer: A projekt módszer az ismeretekről az ismeretek megszerzésének folyamatára helyezi át a hangsúlyt, alkalmazása nagy fokú tanári rugalmasságot, figyelmet, ráérzést kíván. A célvezérelt tanítás során a csoport olyan momentum köré szervezi munkáját, melynek megvalósításában minden tagnak van valamilyen érdekelttsége. A közös alkotás, a közös siker identitást, együvé tartozást alapozó élmény. A siker a kollektivitástól, felelősségvállaló együttműködéstől függ. Ezért a folyamatos érdekérvényesítés, konfliktuskezelés is része a módszernek. A csoport tagjai nincsenek versenyhelyzetben: a közös siker érdekében együttműködve kell munkálkodniuk. Az út megtervezése és végigjárása közben a tanulók folyamatosan szembesülnek saját képességeikkel, a feladatok aktuális megoldása az egyéni képességekhez igazodik.

A tanítási projekt egyszerre komoly és játékosan könnyed. Komoly, mert valódi teljesítményt várunk el. Ugyanakkor játékos is, hiszen az ötletek, a lehetséges szokatlan megoldások egyedi gondolkodást, elméjük játékát kívánja meg.

Iskolánkban egyre több tanórán jelennek meg a kooperatív technikák, és a projekt módszer, mely a projektnapokon kifejezetten ajánlott és alkalmazott módszerek.

Projekt munkaformában végzett tevékenységek: a tanulmányi versenyek; jeles napok, ünnepek megtartása; világnapok szervezése.

További elemek:

- Az egyéni haladási ütemet segítő differenciált tanulásszervezés

•Sportkör

•Játék és mozgás a délutáni foglalkozásokon

Egyéni haladási ütemet segítő differenciált tanulásszervezés:

A differenciált tanulásszervezés során a különböző egyéni sajátosságokkal rendelkező tanulóink párhuzamosan, eltérő módon, testre szabott, SNI.-s, BTMN.-s tanulóinknál speciális feladatokat végeznek, így érthetjük képességeik maximális kibontakozását.

Szervezési módok, munkaformák: csoportmunka, páros munka, egyéni munka

Drámapedagógia:

Az alsós tanítók tanóráikon szívesen alkalmazzák a drámapedagógia elemeit, a magyar és német tantárgyakban dramatizálnak, játszanak, iskolai rendezvényeken, versenyeken a tanulók színészi vénájukat is csillogtathatják.

Műhelymunka - tanári együttműködés formái

Értékelő esetmegbeszélések:

Iskolánkban a pedagógiai együttműködési technikák közül kiemelkedő fontosságúnak érezzük az értékelő esetmegbeszéléseket. A megbeszélések a következő területet ölelik fel: tanulási motiváció, viselkedés, tanulmányi munka

A nevelőtestület esetmegbeszélő tantestületi értekezletet tart.

célja: a tanári együttműködéssel a tanulók viselkedésének, fejlődésének, tanulmányi munkájának nyomon követése, nehézségek, problémák feltárása, elemzése, a fejlődés lehetősége útjának kijelölése.

gyakorisága: 2-3 havonta

Hospitalásra épülő együttműködés

Intézményünkben az IPR. keretein belül megalakult két munkacsoport, melyek összehangoltan működnek, elindult a horizontális tanulási folyamat is, mely hospitalásra épül.

A háromhavonta kötelező kompetencia alapú értékelési rendszer eszközei

Negyedéves értékelés

Egyéni fejlesztési terv

A háromhavi rendszerességgel kialakított értékelés részei természetesen a tanulók és szülők, menedzsment -tagok is, akik aláírásukkal egyetértésüket fejezik ki.

A tanév elején elkészültek az egyéni fejlesztési tervek és folyamatosan zajlik a gyerekek fejlesztése.

Nemzeti iskolai nevelési és oktatási program beépítése a helyi tantervbe.

Multikulturális tartalmak:

Multikulturális tartalmak megjelenítése a különböző tantárgyakban

A multikulturális tartalmak megjelennek a különböző tantárgyakban, (a német és roma nemzetiségi népismeret beépült a népismeret tantárgyon kívül a magyar, honismeret, történelem, rajz, ének-zene, technika tantárgyba), melyet az iskola helyi tanterve is tartalmaz.

Multikulturális tartalmak projekteken feldolgozva

A Nemzetiségi témahéten a településen élő nemzetiségek hagyományait, ételeit, szokásait ismerhetik meg, kóstolhatják meg, népmeséiket, nyelvüket hallhatják. A Nemzetiségek Kulturális Találkozóján a környezetünkben élő nemzetiségekhez tartozó vendégeink mutatják be a saját nemzetiségük szépségeit, közös táncházzal koronázva meg a rendezvényt.

A továbbhaladás feltételeinek biztosítása

Pályaorientáció

Továbbtanulásra felkészítő program

Az IPR program keretében megszerveztük a pályaorientációs foglalkozásokat: matematikai, magyar területeken. A továbbtanulásra felkészítő program megvalósulásának szinterei: osztályfőnöki órák, valamint az előkészítő foglalkozások. 8. osztályos tanulónk részt vehetnek a középiskolák által szervezett nyílt napokon, tájékoztatókon, a „Pályaválasztási” börzén, középiskolai felvételi előkészítőkön. Helyi felvételi előkészítő foglalkozásokat szervezünk magyarból és matematikából.

Elvárt eredmények

- A hátrányos helyzetű tanulók aránya az oktatási-nevelési intézményben megfelel a jogszabályban előírtaknak.
- Az intézmény tartósan képes a különböző háttérrel és különböző területeken eltérő fejlettséggel rendelkező gyerekek fogadására, és együttnevelésére.
- Multikulturális tartalmak beépülnek a helyi tantervbe.
- Az intézmény párbeszédet alakít ki minden szülővel.
- Az intézményben létezik tanári együttműködésre épülő értékelési rendszer.
- Csökkenjen az iskolai hiányzások óraszám.
- A tanulók képességeik ismereteinek birtokában eredményesebben végezzék a munkájukat.
- Tudatos kommunikációval az iskoláról kialakított véleményt formáljuk.

Az IPR-t iskolánkban „A Hetvehelyi Általános Iskola integrációs programja” szabályzata részletezi.

Beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő tanulók:

A beilleszkedési, tanulási és magatartási zavar az elfogadott társadalmi normáktól való eltérő viselkedés, valamint a tanulási képességek zavara. Fontos feladatunknak tartjuk időben felismerni és kiszűrni a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő tanulókat.

Ezért az iskola feladatai között az egyik legfontosabb a helyzet felismerése, jelzése, a megfelelő szakemberhez való irányítás, speciális csoportba való javasolás. Elvárt az együttműködés a gyógypedagógusokkal, pedagógiai szakszolgálatok szakembereivel és az egészségügyi intézményekkel.

A beilleszkedési, tanulási és magatartási zavarok enyhítését az alábbi pedagógiai tevékenységekkel kívánjuk elérni:

fejlesztőpedagógus támogatásával egyéni fejlesztés, tanulmányi támogatás,

kéttanítós módszer alkalmazása tanítási órán gyógypedagógus facilitáló közreműködésével,

többségi órákon támogató légkör kialakításával, békéltető, konfliktusmegoldó stratégia alkalmazásával,

a felnőttek és a serdülők közötti barátságos viszony kialakításával, amely lehetővé teszi, hogy a tanuló problémáival, érzelmi konfliktusaival, kritikus élethelyzeteiben bizalommal fordulhat tanítójához, tanáraihoz,

személyes szeretetteljes bánásmód kialakításával,

teljesíthető, reális követelmények támasztásával, a pozitív énkép kialakulásának támogatásával (dicsérettel, biztatással),
a szülőkkel való rendszeres kapcsolattartással,
az egy osztályban tanító tanárok együttműködésével, egységes nevelési elvek alkalmazásával;
az osztályközösség segítő erejének mozgósításával,
a közös iskolai és iskolán kívüli programok során a peremhelyzetű tanulók bevonásával,
következetes – a fegyelmi vétségek súlyával arányos büntetési rendszer kialakításával,
a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokkal megbízott pedagógussal való együttműködéssel,
szükség esetén pszichológus, ill. más külső szakember segítségének igénybevételével.

A tanulók fejlesztése a rendelkezésre álló törvényi óraszámok alapján, az éves tantárgyfelosztásban meghatározott módon történik. A fejlesztést fejlesztő pedagógus/szaktanár végzi.

BTMN száma 2023-ban:

0 fő (számuk általában stagnáló, 0, 1, 2 fő között ugrál)

Sajátos nevelési igényű tanulók :

Iskolánk fogadja a beiskolázási körzet sajátos nevelési igényű tanulóit, kiemelt feladatunknak tekintjük az iskola életébe való maradéktalan integrálásukat. Valamint intézményünk fogadja azon nem körzetes SNI-s gyerekeket is, akiknek a Megyei Szakértői Bizottság intézményünket jelöli ki kijelölt integráló intézménynek. A szakmai alapidokumentumunk tartalmazza, hogy milyen fokú és minőségű sajátos nevelési igényű gyermeket tudunk fogadni.

Az SNI tanulók nevelése-oktatása állapotuknak megfelelően a vonatkozó jogszabályi előírások szerinti speciális implementációjú tanterv szerint történik. A használt módszerek igazodnak hiányosságaikhoz, fogyatékosságukhoz. Értékelésük egyéni elbírálás alapján, a vonatkozó szabályozók által megfogalmazott metódusnak megfelelően folyik.

Azoknak az SNI tanulóknak kerül sor a többségi tanulókkal történő együttnevelésére, akiknek nevelését-oktatását a szakértői bizottságok integrált osztályban javasolják. Ezek a tanulók többségi társaikkal együtt végzik iskolai feladataikat, de a szükséges területeken támogatást kapnak. Ez jelenti a fokozott toleranciát, az egyéni fejlesztést, más munkaszervezési formák alkalmazását, speciális tankönyv használatát, az ellenőrzés és értékelés szigorú igazítását a tanuló képességeihez, s az egyéni foglalkozásokat.

A tanulók fejlesztése a törvényben rendelkezésre álló időkeretek (habilitációs és rehabilitációs órakeret) és csoportszervezési előírások megtartásával speciális szakemberek igénybevételével folyik.

SNI száma 2023-ban:

18 fő (számuk évről-évre nő)

Hátránykompenzáció:

IPR (fentebb kifejtve!) valamint Informális és nem formális tanulási alkalmak az 1-7. évfolyamokon

A tanulói esélyegyenlőség, az értékközpontú és élményalapú nevelés, az egész életen át tartó tanulás iskolai megalapozása, az alapkészségek és kulcskompetenciák fejlesztése, a köznevelés hátránykompenzációs szerepének erősítése és az iskolai lemorzsolódás csökkentése érdekében informális és nem formális tanulási alkalmakat szerveztünk az 1-7. évfolyamokon, melyek az EFOP-3.2.15/VEKOP-7 kiemelt projekt keretében fejlesztett oktatási és képzési tartalmakra épülnek.

A kidolgozott témamodulok, valamint módszertani segédanyagok, tananyagok használatát intézményünk pedagógusai továbbképzés keretében sajátították el.

A nem formális és informális tanulási programot intézményünk pedagógusai az EFOP-3.3.5-17-2017-00043 azonosító számú „Korszerű pedagógiai módszerek alkalmazását segítő Iskolai Közösségi Program kísérleti megvalósítása a Szigetvári Tankerületi Központban” elnevezésű projekt keretében 2018. és 2019. június utolsó két hetében bentlakásos és napközi formában megvalósuló tematikus tanulási alkalmak megvalósítása során alkalmazták és tesztelték.

Az EFOP-3.2.15/VEKOP-7 projekt által biztosított oktatási, képzési anyagok és módszertani támogató dokumentumok ismeretében, az intézményünk által kiválasztott tematikus programelemek és azok módszertanának alkalmazásával szervezzük a diákok szabadidejét a tanórán kívüli gyakorlati tapasztalatszerzés és a tanulás közösségi élménnyé formálása során.

A projekt tapasztalatai alapján a nem-formális tanulási módszerekkel és tematikus programelemekkel olyan tanulási módokat és szervezési megoldásokat valósítunk meg, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak fejlesztését, az osztályközösségek megerősödését, melynek a színtere nemcsak az iskola lehet.

Az EFOP-3.3.5-19-2020-00039 Csodaszarvas Iskolai Közösségi Program a Szigetvári Tankerületi Központban elnevezésű projekt keretén belül megvalósult nem formális és informális tanulási alkalmak során alkalmazott pedagógiai módszerek beépítése az intézmény pedagógiai programjába

Az EFOP-3.2.15/ VEKOP-7 kiemelt projekt keretén belül az EFOP-3.3.5-15 során megvalósult pedagógiai fejlesztések vívmányaira épülve az EFOP-3.3.5- 19 szintén a nem formális, informális tudásszerzés pedagógiai- módszertani kultúrájának fejlesztéséhez járul hozzá.

Az EFOP-3.3.5-19-2020-00039 Csodaszarvas Iskolai Közösségi Program a Szigetvári Tankerületi Központban elnevezésű projekt előtérbe helyezi az élménypedagógia eszközrendszerével megvalósított pedagógiai kreativitást, a tantárgyak integrációját, a tanulói kulcskompetenciák nem formális és informális módszerekkel történő fejlesztését, az egymástól tanulás élményét, a kooperatív együttműködésen alapuló szociális tanulásban rejlő személy- és közösségformáló erőt.

A projekt vívmányai hozzájárulnak az iskolai befogadó légkör megteremtéséhez, a kompetencia alapú oktatás eredményességéhez szükséges rendszerben való gondolkodáshoz, valamint az ismeretközpontú tudásátadáshoz.

Hosszútávú hasznosulása megalapozza az életen át tartó tanulás kulcskompetenciáját, hozzájárul az iskolai lemorzsolódás és végzettség nélküli iskolaelhagyás mutatóinak javulásához, a befogadó iskolai környezet fejlesztéséhez.

A bentlakásos és napközis táborok megvalósítása olyan élményszerzési lehetőséget kínál tanulóink számára, mely megalapozza a szabadidő hasznos eltöltését, hozzájárul hátrányos és halmozottan hátrányos tanulóink szociális háttéréből adódó hátrányainak kompenzálásához.

Hátránykompenzáció még:

ingyenes tankönyv biztosítása az összes évfolyamon

szükség esetén egyéni felzárkóztatás, fejlesztés, korrepetálás

Iskolánkban az integráló munkánkat két utazó gyógypedagógus és utazó logopédus segíti, valamint heti rendszerességgel iskolai szociális munkás és iskolapszichológus segíti a tanulók nehézségeit, problémáit feldolgozni.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2018	23	7	30,43
2019	21	5	23,81
2020	21	7	33,33
2021	19	4	21,05
2022	22	2	9,09
2023	0	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2018	n.a.	41	48,81
2019	n.a.	24	29,63
2020	n.a.	2	2,67
2021	n.a.	4	5,80
2022	n.a.	3	4,92
2023	n.a.	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2018	16	0
2019	18	0
2020	5	11
2021	1	16
2022	0	13
2023	0	6

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Gyógypedagógus, logopédus megbízási szerződéssel látja el a feladatát az óvodában
Iskolánkban az integráló munkákat két utazó gyógypedagógus és utazó logopédus segíti, valamint heti rendszerességgel iskolai szociális munkás és iskolapszichológus segíti a tanulók nehézségeit, problémáit feldolgozni.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2018	n.a.	1	25	1	23	0	0	23
2019	n.a.	1	25	1	21	0	0	21
2020	n.a.	1	25	1	21	0	0	21
2021	n.a.	1	25	1	19	0	0	19
2022	n.a.	1	25	1	22	0	0	22
2023	n.a.	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2018	0	8	1	10,50	54,76
2019	0	8	1	10,13	56,79
2020	0	7	1	10,71	58,67
2021	0	7	1	9,86	55,07
2022	0	6	1	10,17	57,38
2023	0	0	0	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejeők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2018	7
2019	11
2020	13
2021	10
2022	8
2023	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Hátrányos megkülönböztetésre és jogellenes elkülönítésre az intézmények között, illetve az egyes intézményeken belül szegregációról nincs tudomásunk.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

A településen egy iskola látja el a feladatot, az iskolák közötti eredményességre nincs adatunk.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások: Iskolában az iskolatej akció megszűnt helyette minden 1-6 osztályos tanulókig kapnak zöldséget, gyümölcsöt.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2018	n.a.	n.a.	n.a.	15
2019	n.a.	n.a.	n.a.	18
2020	n.a.	n.a.	n.a.	15
2021	n.a.	n.a.	n.a.	17
2022	n.a.	n.a.	n.a.	13
2023	n.a.	n.a.	n.a.	11

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Csökken a gyermekek életszínvonala	Intézmények nagyobb odafigyelése, jelzése a gyermekszegénységre
Gyermekek szünidei elfoglaltságának javítása	Szabadidős programok szervezése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

A foglalkoztatási illetve munkaerő-piaci ellátásokban, szolgáltatásokban a nők ugyanúgy részesülhetnek, mint a férfiak. Ezekről az ellátásokról a 3.3 pontban részletesen írtunk.

A helyi tapasztalatok alapján elmondható, hogy a nők foglalkoztatását leginkább gátló tényező a gyermeknevelés, továbbá, hogy a családi feladatok és felelőségek elsősorban őket terhelik. A gyermeküket egyedül nevelő nők pénzügyileg és érzelmileg is kiszolgáltatottak. Idősebb korban a nők anyagi kiszolgáltatottságát fokozza, hogy sokan nem rendelkeznek a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaévekkel.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Helyben a szakképzett nőknek a szolgáltatásban, a boltokban és az intézményekben van lehetőségük munkát vállalni. Az önkormányzati hivatalban, iskolában, óvodában, védőnői szolgálatban, egészségügyben, valamint a szakképzetleneknek az önkormányzati közfoglalkoztatásban vehetnek részt.

Ha szakterületekre bontjuk, akkor bolti eladók, óvodapedagógusok, dajka, pedagógusok, önkormányzati intézményben Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal Hetvehelyi kirendeltség-vezető, előadók, konyhai dolgozók, szakácsok, Védőnő, orvos asszisztens, házi gondozó.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2018	2,81	11,11	6,96%
2019	6,32	8,97	7,65%
2020	12,57	17,76	15,17%
2021	11,3	10,83	11,07%
2022	6,82	12,1	9,46%
2023	6,21	10,56	8,39%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2018	60,87	78,57
2019	60	53,33
2020	73,47	55,56
2021	78,38	41,38
2022	77,42	54,17
2023	57,14	56,25

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2018	23	2
2019	25	2
2020	49	2
2021	37	1
2022	31	1
2023	28	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A Baranya Vármegyei Kormányhivatal Szentlőrinci Járási Hivatal Foglalkoztatási osztálya által szervezett különböző képzésekben vettek részt (OKJ képzéseken) ami átalakult más rendszerre, de a szükségszerűsége megmaradt. Már egy takarító, szociális segítő, konyhai kisegítő képesítéssel is kiléphetnek a munkaerőpiacra.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A munkaerőpiacon a nők helyzete még nem érte el a kívánt szintet. Településünkön a roma nők vannak túlsúlyban a közfoglalkoztatásban.

Az önkormányzat a közfoglalkoztatási programokban tudja foglalkoztatni az alacsony iskolai végzettségű nőket. A roma népességben belül a nők iskolai végzettsége igen alacsony, nők között két és félszer magasabb azoknak az aránya, akik legfeljebb általános iskolai végzettség megszerzéséig jutottak. A roma fiatalok egy jó része esetleg jelentősen alulbecsli az iskolázottság munkaerő-piaci hozadékát, azonban jó jelek mutatkoznak a jelenlegi generációban. Az elmúlt négy évben több roma fiatal nő OKJ képzésben részesült, valamint szakmát tanultak, és van már felsőfokú végzettséget szerző hallgatója a településnek.

Az idősebb roma nők korosztályára jellemző, hogy nincs törekvésük a munka területén. Az Ő megfogalmazásuk alapján, nekik már nincs értelme az iskolapadba beülni. Az önkormányzat által szervezett kompetencia oktatásban részt vettek, ami fejlődést jelent számukra. Ők, amit el szeretnének érni, az önkormányzat által szervezett közfoglalkoztatásban való részvétel. Sokat fejlődött az a réteg, mely az intézményekben kaptak munkalehetőséget a közfoglalkoztatáson belül. A roma nők helyzetének javulása csak az érintett célcsoport aktív részvételével valósítható meg.²

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A településen hátrányos megkülönböztetés miatt bejelentést nem tettek. A közfoglalkoztatásban, a Munka Törvénykönyves, köztisztviselői és közalkalmazotti jogviszonyoknál egyaránt azonos,

² Ld. Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 27- 28. oldal.

jogszabályoknak megfelelő bér és azonos munkafeltételek illetik meg mind a nőket, mind a férfiakat.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Bölcsőde

A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

Családi napközi

A gyermekek napközbeni ellátásának minősül a bölcsődei és óvodai ellátásban nem részesülő, továbbá az iskolai oktatásban részesülő gyermeknek az iskola nyitvatartási idején kívüli, valamint az iskolai napközit vagy tanulószobai ellátást igénybe nem vevő gyermek családi napköziben történő, nem közoktatási célú ellátása.

A családi napközi a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, étkeztetést és foglalkoztatást.

Családi gyermekfelügyelet

A gyermekek napközbeni ellátásaként családi gyermekfelügyelet biztosítható az ellátást nyújtó saját otthonában.

A családi gyermekfelügyelet a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést és étkeztetést.

A családi gyermekfelügyelet keretében két évestől négy éves korig gondozható gyermek.

Házi gyermekfelügyelet

A házi gyermekfelügyelet keretében a gyermekek napközbeni ellátását a szülő vagy más törvényes képviselő otthonában gondozó biztosíthatja, ha a gyermek állandó vagy időszakos ellátása nappali intézményben nem biztosítható (pl. betegség miatt) és a szülő a gyermek napközbeni ellátását nem vagy csak részben tudja megoldani.

Alternatív napközbeni ellátás

Alternatív napközbeni ellátás a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott,

- a szülő és a gyermek kapcsolatát erősítő, a gyermek szocializációját támogató, valamint egyéb szabadidős és prevenciós szolgáltatás,
- a csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosított nappali felügyelet, sport-, illetve egyéb foglalkozás és étkeztetés, feltéve, ha a működtető rendelkezik az ehhez szükséges – külön jogszabályban meghatározott – személyi és tárgyi feltételekkel.

Óvoda

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételtől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető. (Nkntv. 8. §)

Általános iskola

Az Nkntv. értelmében, 2013. szeptember 1-étől, az általános iskolában 16 óráig kell megszervezni a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat. A törvény 4. §-ának 4. pontjában rögzíti továbbá az egész napos iskola fogalmát, mely olyan iskolaszervezési forma, ahol a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezik meg.

A településen bölcsőde és családi napközi nem működik. nem működik.

A községben élő tankötelezett korú gyermekek helyben tanulnak. és járnak óvodába.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2018	1	n.a.	-
2019	1	n.a.	-
2020	1	n.a.	-
2021	0	n.a.	-
2022	0,5	n.a.	-
2023	0	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	FŐ
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.
2023	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A család- és nővédelmi gondozást biztosítani szükséges. A gyermekvállalás körülményeinek elősegítését a tanácsadás és gondozás eszközeivel, valamint a családtervezéssel összefüggő ismeretek átadásával és a nők egészségvédelmét szolgáló intézkedésekkel szükséges megvalósítani.

A gyermekorvost a mozgó szakorvosi szolgálat biztosítja a védőnői ellátáson keresztül. A védőnő ellátja a család- és nővédelmi gondozást és az iskola egészségügyi feladatokat is.

A gyermekek létszámát tekintve -kistélepülés lévén- alacsony.

A védőnői szolgálat nemcsak a kisgyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem feladata a kismama segítése, ezzel is támogatva a felügyelete alá tartozó gyermek megfelelő testi és mentális fejlődésének biztosítását. A védőnő kapcsolatban áll a családdal, a kisgyermekeket ellátó intézményekkel, a háziorvossal is. A védőnői szolgálat hatékonyan végzi működését a gyermek- és az anyavédelemben.

A családon belüli erőszak fogalma alatt azokat az eseteket értjük, amikor az egyik családtag, házastárs vagy élettárs vagy ex-partner kísérletet tesz vagy meg is valósít olyan magatartásokat, amelyekkel a másik fél fölött hatalmat, testi, lelki, anyagi vagy jogi dominanciát tud gyakorolni. A családon belüli erőszak kifejezés mellett használatos a párkapcsolati erőszak és a gyermekbántalmazás elnevezés is. A családon belüli erőszak körébe sorolható az is, ha harmadik személy követi el a család egy tagja ellen, csupán a családban betöltött szerepe mellett. Az erőszakot a gyakorlatban tágabban kell értelmezni, beletartozhat a lelki terroron túl a szidalmazás, verekedés, súlyos testi sértés, életveszélyes fenyegetés, erőszakos megnyilvánulások, de akár a pénzügyi-gazdasági függőségbe hozás stb. A családon belüli erőszak fogalmkörébe tartozik a partner-partner közti, illetve az idősebb családtag bántalmazása és a gyermekbántalmazás is, a családforma lehet egyszülős is. Az elkövetőket és az elszenvedőket főként a nemi és korcsoport szerinti megoszlás alapján vizsgálják. A bántalmazott és a bántalmazó minden esetben ismeri egymást, leggyakrabban családi vagy intim viszony köti vagy kötötte őket össze. Fontos eleme az erőszakos magatartás vagy annak előkészülete vagy kísérlete a bántalmazó részéről.

A nők elleni erőszak az ENSZ meghatározása szerint bármely olyan, a nőket nemük miatt érő erőszakos tett, mely testi, szexuális vagy lelki sérülést okoz vagy okozhat nőknek, beleértve az

effajta tetteikkel való fenyegetést, valamint a kényszerítést és a szabadságtól való önkényes megfosztást, történjen az a közéletben vagy a magánszférában.

A jelenség minden emberi civilizációban előfordul, etnikai, vallási és társadalmi osztályoktól függetlenül. A figyelem először a feminista-polgárjogi mozgalmak megjelenésekor irányult a problémára, az 1960-70-es években az USA-ban és Nyugat-Európában.

Feltárása igen nehéz, mivel a családon belüli erőszak még a mai modern társadalmakban is tabunak számít, mind az erőszak alkalmazója, mind annak elszenvetője igyekszik eltitkolni az erőszak létét. A társadalom nagy része úgy tekint a jelenségre, mint valamely családi problémára, mely nem a külvilágra tartozik.

Elsősorban a nők elleni cselekményeknél gyakori. Magába foglalhatja a különböző fenyegetéseket (verés kilátásba helyezése, emberöléssel vagy például gyermek életének kioltásával kapcsolatos fenyegetések), zsarolást, függő viszony kialakítását (munkalehetőség korlátozás, elzárás, baráti-családi kapcsolatok megszakításának kieroszakolása), ellenőrzést az elnyomott személy felett, információk eltitkolását. Gyakori, hogy a bántalmazó a saját erőszakos cselekményét a partner-családtag állapotával, magatartásával magyarázza, felelősséget ébresztve a bántalmazottban. Az elszigetelés az egyik alapcselekménye a bántalmazónak, megpróbálja elérni, hogy a bántalmazott ne forduljon hatósághoz vagy más családtaghoz segítséget kérni. A lelki terrorhoz tartozik a partner vagy családtag vallási vagy lelkiismereti meggyőződésének manipulálása, a vallási élet korlátozása vagy nevelésessé tétele vagy valamely világnézetre- vallásra való kényszerítése is. A bántalmazó nemcsak érzelmileg, hanem pénzügyileg is igyekszik függőségbe hozni az áldozatot. Az önálló megélhetést, mint lehetőséget megszünteti és ellenőrzést gyakorol a bántalmazott pénze és vagyontárgyai felett. A bántalmazó folyamatosan szidalmazza, megszégyeníti áldozatát az emberi méltóság eltiprásáig. A testi sértéstől pedig a bántalmazott sérülést szenved, nem ritka a súlyos testi sértés, az életveszélyt okozó testi sértés, az emberölés sem. Előfordul, hogy a bántalmazó fegyvert is használ (pl. kés, revolver, bot).

A bántalmazó személyiségjegyei között megtalálható a korlátolt gondolkodásmód, az erőszak bagatellizálása, a durvaság, erőszakosság, az embertársak tárgyként való kezelése, a gyűlöletkeltés, a hirtelen indulatkitörések, féltékenység.

Magyarországon több nő, mint férfi hal meg a partnerkapcsolatokon belül elkövetett gyilkosságok áldozataként. A gyermek áldozatok kétharmada pedig fiú.

Valószínűsíthető, hogy hazánkban minden ötödik nőt rendszeresen bántalmaz partnere. Ez jelenleg mintegy félmillió bántalmazott nőt és ennél valamivel kevesebb bántalmazó férfit érint. Minden etnikai csoporton, társadalmi rétegen és lakóhelyen belül hasonló arányban találkozunk bántalmazókkal és áldozatokkal, nemcsak az alacsonyabban iskolázottak között.

Az erőszak nem a megfelelő módja az idegesség levezetésének, semmilyen családi szereposztás nem indokolja a másik megalázását és megverését. Egy érett személyiségű felnőtt képes felelősséget vállalni cselekedeteiért. A „pofonra csók” sztereotípiája csak a filmekben működik, a gyakorlatban a pofonok nem kölcsönöznek, nem múlnak el nyom nélkül. Az első pofont általában követi a többi, s a bántalmazás egyre szélsőségesebb és durvább lesz. A nők nagyon gyakran hisznek a bántalmazó ígéreteiben, ilyesmi többé nem fordul elő. Ráadásul gyakori a házastárstól való anyagi és lakhatási függés is.

A partnerkapcsolati testi erőszakkal kapcsolatos esetek 95%-ában a férfi az agresszív fél és nőt bántalmaz. A fennmaradó 5%-ot a férfiakat bántalmazó nők, illetve lesbikus és homoszexuális partnereiket bántalmazó melegek alkotják.

A tapasztalatok és a statisztikák azt mutatják, hogyha egy nő szakszerű segítséget kap a trauma feldolgozásában, hamarabb észreveszi a korai figyelmeztető jeleket, s már korábban kilép a kapcsolatból.³

A nők elleni erőszak különböző formáira, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl. szexuális jellegű visszaélések) is a Büntető Törvénykönyv releváns paragrafusai vonatkoznak.

A zaklatás, szexuális vagy családon belüli erőszak miatt történt rendőrségi feljelentések száma alulmarad a tényleges esetek számától.

Mind a nyugati, mind a magyar adatok azt mutatják, hogy minden ötödik nő él vagy élt valaha olyan kapcsolatban, ahol partnere rendszeresen testileg bántalmazta őt. A lelki erőszakban élő nők száma ennél jóval magasabb. Sajnos súlyosbítja a helyzetet az, hogy sokszor a családon belüli erőszakra nem minden esetben derül fény.

Településünkön nincs releváns adat a családon belüli erőszakok számáról. Hetvehelyen a közfelfogás és mentalitás elítéli a családon belüli erőszakot.

Hová fordulhatunk bántalmazás esetén a hatóságon túl?

- Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat (OKIT)- 80/20-55-20, www.bantalmazas.hu,
- Nők a Nőkért Együtt az Erőszak Ellen Egyesület (NANE) – 80/505-101, www.nane.hu,
- Caritas lelkisegély Szolgálat – 80/505-503.
- Sorsunk és Jövőnk Kiemelten Közhasznú Alapítvány- 23/545-668.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. tv. és a Büntető Törvénykönyv tartalmazza.

A településen az elmúlt években nem történt figyelemre méltó esemény, nem ismert a rendőrség előtt a nőkkel szembeni erőszakos cselekedet. A roma közösségre sem jellemző az agresszivitás sem a gyermekekre, sem a nőkkel szemben.

Az erőszak feltárását nehéz megítélni akár erőszak formájában, akár lelki formájában. A családokban, ha lenne is ilyen titkolnák. Kis közösség lévén gyorsan kitudódna az erőszak, mely megbélyegezné az elkövetőt. A kisebb közösségekben nagyobb az odafigyelés egymás családjára, mely szégyenbe hozná az elkövetőt, amit nem vállal fel, ha lenne is szándéka.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Krízishelyzetben lévő nőről nincs tudomásunk. A település vonzáskörzetében nincs anyaotthon, sem önkormányzati sem alapítványi, egyházi fenntartásban. A legközelebbi anyaotthon a megyeszékhelyen, Pécsen található.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A település Képviselő-testületében egy nő kapott mandátumot, valamint a Helyi Német Nemzetiségi Önkormányzat testülete nőkből áll, és a Roma Nemzetiségi Önkormányzatban is egy nő kapott szerepet. A Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal Hetvehelyi Kirendeltségét nő

³forrás : www.nane.hu (internet).

vezeti, valamint a hivatal előadói, illetve a köztisztviselők nők. Az Óvodavezető és dolgozói, valamint az iskola vezetője és a tanárok 90%-a női tagokból áll. Elmondhatjuk a település minden intézményében megtalálhatóak a női vezetők és dolgozók.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák nincsenek, ezért felszámolásukra sem irányult kezdeményezés.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Idősebb roma nők oktatásban való részvétele	Roma nők motivációja az oktatás irányába
Kevés a női munkahely	Női munkahelyteremtés

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A társadalmi és demográfiai változások hatására új szükségletek jelennek meg. Időszerűvé vált a társadalmi szemlélet formálása, a meglévő védelmi-szolgáltató rendszerek hozzáigazítása a demográfiai és a családi struktúrákban bekövetkezett változásokhoz.

Az idős társadalom életvitelét és egészségi állapotát tekintve is sokféleséget mutat: a tevékeny idősök számára a munkaerő-piaci esélyegyenlőtlenségek, a specifikusan időseket célzó programok hiánya, míg a betegségekben szenvedő, esetleg ápolásra szoruló idősök számára a szociális biztonság megteremtése, a megfelelő ellátás biztosítása fontos. Szükség van védelmi rendszer kidolgozására az időseket érő családon belüli bántalmazás és a kizsákmányolásuk megakadályozása érdekében. Sok idős embernek okoz gondot akár a gyógyszerek kiváltása, vagy a lakhatás fenntartása, továbbá a megszokott életminőség fenntartása is.

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a társadalombiztosítási nyugdíjrendszer saját jogú és hozzátartozói ellátásokat biztosít. A saját jogú ellátások köré tartozik az öregségi nyugdíj, hozzátartozói ellátásnak minősül az özvegyi nyugdíj, az árvaellátás, a szülői nyugdíj, a baleseti hozzátartozói nyugellátás. A jogszabályi változások értelmében csak azok a megváltozott munkaképességű emberek kapnak rokkantsági járadékot 2015-ben, akiknél a Rehabilitációs Bizottság legkevesebb 60 százalékos egészségi szintet állapít meg, tehát legalább 40 százalékból károsodott az egészsége.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	61	70	87,14%
2019	70	70	100,00%
2020	74	66	112,12%
2021	77	67	114,93%
2022	82	66	124,24%
2023	80	69	115,94%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2018	45	66	111
2019	47	63	110
2020	45	66	111
2021	45	63	108
2022	46	61	107
2023	44	60	104

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2018	1	0	27	48	0	4	1
2019	2	0	29	46	0	3	1
2020	1	0	28	47	0	4	1
2021	1	0	26	47	1	3	1
2022	1	0	30	45	0	3	1
2023	1	0	31	45	0	2	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma
(Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2018	45	66	111
2019	47	63	110
2020	45	66	111
2021	45	63	108
2022	46	61	107
2023	44	60	104

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Magyarországon a demográfiai öregedést jelentős mértékben fokozza az alacsony gyermekszám, a növekvő élettartam és az elvándorlás. Az előreagedési mutatókat csökkenti a magasabb gyermekszám, a stagnáló vagy romló halandóság és a bevándorlás. Az öregedés folyamatában nemcsak az idősek, fiatalok, aktív korúak száma, aránya változik, hanem az egész korösszetétel átalakul, a népesség korstruktúráját ábrázoló korfa megnyúlik. A korfa megnyúlásából következik, hogy bárhogy választunk ki egy életkort, az annál fiatalabb népesség részaránya tendenciájában csökken, az a fölötti életkorú népesség részaránya tendenciájában növekszik. Magyarországon az öregedési fordulópontok 1990 és 2025. között jönnek létre abban az értelemben, hogy az idősek száma meghaladja a fiatalokét, más megfogalmazásban, az öregedési index meghaladja az 1-et. Mindemellett látható az is, hogy a nagyon idősek (80 év felettek) száma fokozatosan növekszik, a halandósági mutatók változásával összhangban. A másik fontos jellemző a családi állapot szerinti megoszlás, ami az idős generációban – összefüggésben a fenti tendenciával – jelentős eltérést mutat az össznépességtől: a 60 év feletti nők több mint fele özvegy.

Meghatározó jelentőségű, hogy az adott társadalom miként gondolkodik az időseiről, és ez a gondolkodásmód kivétel az idősek saját magukról alkotott képére is. Az életminőséget alapvetően a testi-lelki egészség, a környezet, az anyagi és szociális helyzet határozza meg. Elfogadva az egészség életminőséget meghatározó szerepét, fontosnak tartjuk megemlíteni a korosztály szempontjából meghatározó jelentőségű tényezőt, a betegségek jelenlétét. A statisztikai adatok alapján elmondható, hogy az időskorúak gyakrabban szorulnak orvosi kezelésre, az alap- és a szakellátásban egyaránt. A betegségek jelenléte rontja ugyan az életminőséget, a korszerű gyógykezelés és rehabilitáció azonban a betegségek egy részében teljes értékű életet biztosít, a betegségek másik részében pedig javít az életminőségen. A szemléletmód kialakítása érdekében fontos, hogy már a fiatalok oktatásába is beillesszük a prevenció, a testi-lelki jólét kialakítása, az aktív életmód, valamint az öngondoskodás szerepének fontosságát.

Az idős ember sok veszteséggel küzd:

- nyugdíjba vonul, elveszti az addigi aktivitását, munkahelyét, azt a biztonságos közeget, ahol mindennapjait élte, sokszor feleslegesnek érzi magát
- elveszti a társát (az idősek között rengeteg az özvegy vagy egyéb okból egyedülálló)
- egészségi állapota romlik, elveszti a korábban meglévő képességeit, romlik a látása, hallása, nem képes mozogni, krónikus betegségek nehezítik a mindennapjait
- mindezekből adódik az izoláció, elmagányosodás.

Fontos lenne, hogy az idős ember egészséges, megbecsült tagja legyen a társadalomnak, biztonságban és védettségben éljen. Az aktív korosztály körében az öngondoskodás fontosságának hangsúlyozása azért is kiemelkedő szereppel bír, mert csak így biztosítható, hogy idős korára ne legyen kiszolgáltatott ez a korosztály. A család szerepét is erősíteni szükséges, nem csak az állami szerepvállalás növelését.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

A településen élő öregségi nyugdíjban lévők foglalkoztatását maguk szervezik östermelői formában, vagy megbízási szerződéssel, valamint a volt munkahelyük tovább foglalkoztatja.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen	23	25	49	37	31	28
41-45 év (TS 042)	Fő	1	1	1	1	3	1
	%	4,35%	4,00%	2,04%	2,70%	9,68%	3,57%
46-50 év (TS 043)	Fő	4	2	4	4	3	4
	%	17,39%	8,00%	8,16%	10,81%	9,68%	14,29%
51-55 év (TS 044)	Fő	4	3	5	2	4	3
	%	17,39%	12,00%	10,20%	5,41%	12,90%	10,71%
56-60 év (TS 045)	Fő	2	2	5	5	3	1
	%	8,70%	8,00%	10,20%	13,51%	9,68%	3,57%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	3	6	6	7	6	9
	%	13,04%	24,00%	12,24%	18,92%	19,35%	32,14%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

A településen élő nők a 40 év munkaviszonyt követően megszüntetik a munkaviszonyukat, azonban vannak néhányan, akik egzisztenciális okok miatt tovább dolgoznak.

A férfi munkaerő a tényleges öregkori nyugdíjuk elérését követően, egészségi állapotuktól függően munkát vállalnak a volt munkahelyükön, illetve választott egzisztenciális okok miatt továbbra is munkát vállalnak megbízási szerződési formában, illetve választott tisztségviselőként továbbra is végzi a feladatokat. Vannak, akik östermelői tevékenységet végeznek és így jutnak plusz forráshoz.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Hátrányos megkülönböztetés éri a köztisztviselőket, akik a 40 év előadói munkaviszonyt követően, csak megbízási formában vállalhatnak munkát az önkormányzatokban

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell részesíteni.

Szociális alapszolgáltatás: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt segítségnyújtó szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi- mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Amennyiben az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában szükséges részesíteni.

Szociális alapszolgáltatás: A Szentlőrinci Szociális Szolgáltató Központ biztosítja az alapellátást, a házi segítségnyújtást, a jelzőrendszert, valamint a szociális étkeztetést. Az önkormányzat biztosítja az étel kiszállítást, Falugondnoki Szolgálat megoldja a gyógyszerbeszerzést, kórházi utókezelésre járó betegek intézménybe szállítását.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

Az időskori járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A járási hivatal hatáskörébe tartozó ellátásnak minősül, a kérelmet a kérelmező lakcíme szerint illetékes járási hivatalnál, illetve a Kormányablaknál lehet benyújtani. A kérelmezők száma alacsony a településen, nem várható emelkedés

Házi segítségnyújtás szolgáltatása biztosított, valamint Falugondnoki Szolgáltatáson keresztül.

Az orvosi rendelő akadálymentesítése fontos szempont az idősek, valamint a mozgáskorlátozottak számára, mely megvalósult a Magyar Falu Program keretében.

A szolgáltatáshoz való hozzáférést a háziorvos, valamint a Szentlőrinci Eszterházy Egészségközpont ellátó rendszere biztosítja, melyhez a betegszállítást a Falugondnoki Szolgálat biztosítja.

Az önkormányzat a havonta megjelenő Hetvehelyi Hírmondó újságban, valamint online formában biztosítja az idősek felé az információ áramoltatást, ezen felül hirdetményekben, plakátokon informálja az időseket a szolgáltatásokat.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2018	61	33	13	31
2019	70	30	13	37
2020	74	30	13	37
2021	77	0	12	35
2022	82	0	8	0
2023	80	0	8	24

Forrás: TelR, KSH

Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Az önkormányzat minden év őszén, megrendezi az Idősek Világnapja alkalmából a helyi Idősek napját, melyen szerény ajándékba részesítik az időseket. Ezen alkalomból köszöntjük a település szép korú embereit, és zenés estet szervez a számukra étkezéssel egybekötve.

A településen katolikus templom van, az idősek hetente részt vesznek a szentmiséken.

2013. őszén elindul a mozgókönyvtár. Akik szeretnek olvasni, illetve a könyvtár szolgáltatásait szeretnék igénybe venni, azok ezt helyben megtehetik.

c) idősek informatikai jártassága;

A 65 év felettek közül sajnos nagyon kevesen tudják használni a számítógépet. Akinek ilyen jellegű igénye van, annak segítséget biztosít a helyi közművelődési szakember.

Kevés az idősek informatikai ismerete, független attól, hogy az Idősek Klubja szervezett számukra lehetőséget.

A településről az idősebbek szívesebben használják az okostelefont, mellyel sok időskorú ember rendelkezik. A fiatalok egyre többen mennek külföldi munkára, mely kapcsolattartáshoz elengedhetetlen a neten történő beszélgetés, illetve skype. Akinek erre van igénye, és segítségre szorul, természetesen a közművelődési szakember ebben is segíti az időseket.

d) a generációk közötti programok.

Az idősebb nemzedék és a fiatalok közös vasárnap délutáni programokat szerveznek a szolgáltatóházban, ahol asszony kórus régi sváb és magyar dalokat énekelnek. Közös színházi látogatáson vesznek részt, kortól és nemtől függetlenül. Minden esztendőben zárandók utat szerveznek, melyen a vallásukat gyakorolják, valamint azt követően közös programon vesznek részt.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Idősek számára fontos a múlt felelevenítése, az emlékművek koszorúzása, tiszteletüket adva az őseiknek, az I. a II. világháborúban elesettek, valamint a Malenkij Robotra hurcoltak számára. Az önkormányzat átértékelve az emlékezés fontosságát minden évben megemlékezik a hősökre, az elesettekre. A közösségi együttlétre falunapokat szervez az önkormányzat, ahol az idősebb nemzedék találkozik és felelevenítik a fiatalságukat, a régi szokásaikat. A település rendelkezik múzeummal, ahol az idősek találkoznak, és képeket nézegetnek a múlttól, illetve a múltidézéshez az otthon talált régi tárgyakat ajándékozzák a múzeum számára.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Idősek nappali ellátását egyes Képviselő-testületi tagok ellehetetlenítették	Idősek nappali ellátására újra kell szervezni a szolgáltatást
Több közösségi szervezés az idősek számára	Közművelődési szakember bevonása célzottan
Idősek magánya	Időseknek programok készítése
Online tájékoztatás	Írott helyi újság szerkesztése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékos-sággal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

A 2011. évi népszámlálás során az ún. érzékeny vagy szenzitív adatok körébe ismételtén bekerültek a fogyatékkal élőkre vonatkozó kérdések, kiegészülve a tartós (nem gyógyítható, de kezelhető) betegség tárgykörével. A fogyatékos-ság az a terület, amelyről nem szívesen nyilatkoznak sem az érintettek, sem a családtagjaik.

A fogyatékos-ság háttérében sokszor több tényező áll, ilyenek lehetnek testi, pszichológiai, szociális vagy örökletes tényezők. A fogyatékos-sággal élők legnagyobb részének az egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű nyugdíj, járadék vagy segély. A fogyatékos-sággal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatároltak, iskolai végzettségük is elmarad a társadalom egészséges tagjaikétól, ami tovább rontja elhelyezkedési esélyeiket.

7.1 A településen fogyatékos-sággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A településen 3 fő él fogyatékkal, ebből 1 fő mozgásszervi fogyatékos, 2 fő pedig értelmi fogyatékos. A mozgásszervi fogyatékos idős, nyugdíjas az ő foglalkoztatására nincs lehetőség. Az értelmi fogyatékosok egy családban élnek, ellátásban részesülnek, foglalkoztatásukra nincs lehetőség a településen.

A megváltozott munkaképes személyek száma változó, mert rehabilitációt követően egészségügyi javulás állhat be.

A megváltozott munkaképes személyek számára az önkormányzat nem tud biztosítani munkalehetőséget. Azonban járáson belül Szentlőrincen található a Kézmű Nonprofit Kft. mely állami tulajdonban lévő védett foglalkoztató.

Szentlőrinc 15 km távolságban található Hetvehelytől, ezért a rehabilitációban résztvevő munkavállalóknak jó esélyük van az elhelyezkedésre. További lehetőség van a Nonprofit Kft.-én belül, hogy különböző képzésekben vehetnek részt a rehabilitáltak, és a képzést követően kikerülhetnek a nyílt munkaerőpiacra.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2018	11	10	21
2019	10	10	20
2020	10	10	20
2021	9	8	17
2022	9	8	17
2023	6	8	14

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A településen csak a közfoglalkoztatás nyújt lehetőséget a megváltozott munkaképes személyek foglalkoztatására, de csak korlátozott számban.

Védett foglalkoztatást biztosít a Kézmű Nonprofit Kft. Szentlőrinci székhellyel, mely lehetőséggel több megváltozott munkaképes munkavállaló él a településünkről.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

Munkavállalást segítő lehetőségek csak az önkormányzat közfoglalkoztatásban érhető el. Az önkormányzat úgy szervezi a közfoglalkoztatási programokat, hogy lehetőséget biztosítson a megváltozott munkaképes személyek korlátozott foglalkoztatására.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Természetesen az esélyegyenlőség elve alapján épülnek fel a lehetőségek. A fogyatékos személyek vonatkozásában pozitív diszkrimináció nem volt a településen.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

A fogyatékosok csekély száma miatt önálló életvitelt támogató helyi intézmény, szolgáltatás közül csak a szociális étkeztetés és a házi segítségnyújtás biztosított. Fogyatékosok önálló életvitelét támogató ellátás a segítségnyújtás is. A fogyatékosok családban élnek, az ellátásuk biztosított.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élő személyek a lakóhely szerinti illetékes járási hivataltól kérheti az aktív korúak ellátás jogosultság megállapítását. Az önkormányzat a szociális étkeztetési lehetőséget tudja biztosítani településen belül, valamint a részben állami, másrészt önkormányzati forrásból a szociális tűzifa programban van részvétel lehetőségét biztosítja.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Egészségügyi és rehabilitációs ellátást részben a házi orvos, valamint a Szentlőrinci Eszterházy Egészségügyi Központ Járóbeteg ellátó Intézmény és ügyeleti ellátás tudja biztosítani. Kórházi ellátás Szigetvár, valamint Pécsi Klinikán, Kórházakban érhetőek el. A rehabilitációs ellátásban részesülő személy a megyei, fővárosi kormányhivatallal köteles együttműködni, amelynek keretében teljesítenie kell a rehabilitációs tervben foglalt kötelezettségeket.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Az önkormányzat tulajdonában lévő épületek és azok akadálymentessége:

- Önkormányzat épülete: nem akadálymentes
- Szolgáltatóház: mozgáskorlátozottak számára akadálymentesített
- Orvosi rendelő: mozgáskorlátozottak számára akadálymentesített
- Óvoda: részben akadálymentes
- Általános iskola: nem akadálymentes
- Sportcsarnok: nem akadálymentes, pályázati kivitelezés alatt áll.
- Tájház: nem akadálymentes

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

Az a) pontban ezek felsorolása megtörtént.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

A településen lévő egyéb munkahelyek nem akadálymentesek.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A települési önkormányzat nem tart fenn közösségi közlekedést, azonban a településen belül a vonat közlekedés területén nem épült peronmagasítás. A közterületeken nincs vakvezető sáv, tapintható információ, a buszváró részben akadálymentes. A településen fogyatékkal élők száma, nem indokolta, egyéb fizikai akadálymentesítettség kiépítését.

f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

A fogyatékkal élők száma nem indokolta a speciális közlekedési megoldásokat, fogyatékosok nappali intézménnyel nem rendelkezik a település.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

A fogyatékos személyek vonatkozásában pozitív diszkrimináció nem volt a településen.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A településen fogyatékossgal élő sajátos igényeinek kielégítését célzó programok nem voltak.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák nem jelentkeztek, így felszámolásukra irányuló kezdeményezések nem voltak.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Középületek és a közterületek nem teljes akadálymentesek	Pályázatok figyelése, benyújtása a célcsoport élethelyzetének javítása céljából.

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Munkanélküliség	Pályázatok figyelése, közfoglalkoztatás
Digitális kompetenciák, digitális írástudás hiánya.	Digitális írástudás, kompetenciák fejlesztése, tanfolyamok szervezése.
Munkaerő-piaci igényeknek nem megfelelő tudás, képzettség	A munkaerőpiacra történő belépésnél meglévő gátak lebontásának elősegítése.
Nem megfelelő infrastruktúra	- idősek, mozgáskorlátozottak részére temetői út járhatóvá tétele; utcák aszfaltozása - energetikai korszerűsítés a sportcsarnokban és a Szolgáltatóházban TOP_PLUSZ-2.1.1-21-BA1-2022-00025, valamint az óvodában - utcák aszfaltozása, közterek, parkolók térkövezése - önkormányzati tulajdonú épületek korszerűsítése (multifunkcionális épület, közösségi tér)

	<i>Pályázatok figyelése a hátrány leküzdésére – Magyar Falu Program, TOP PLUSZ pályázatok figyelése</i>
Szolgáltatásokhoz való hozzáférés nehézkes	<ul style="list-style-type: none"> - falugondnoki szolgálat gépkocsijának cseréje - új gépkocsi beszerzése a szociális és gyermekétkeztetés kiszállítására

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);**

Civil szervezetek az alábbiak, akik anyagi támogatásban részesülnek:

Hetvehelyi Községi Sportegyesület
 Hetvehelyi Gyermekéért Egyesület
 Pécsi Küzdősport Egyesület Hetvehelyi Lovas szakosztály
 Hetvehelyért Egyesület

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;**

A településen az önkormányzat eredményesen együttműködik a településen működő nemzetiségi önkormányzatokkal, valamint a Hetvehelyi Római Katolikus Egyházközösséggel.

Civil szervezetek az alábbiak, akik anyagi támogatásban részesülnek:

Hetvehelyi Községi Sportegyesület
 Hetvehelyi Gyermekéért Egyesület
 Pécsi Küzdősport Egyesület Hetvehelyi Lovas szakosztály
 Hetvehelyért Egyesület

Az együttműködés tartalma a nemzetiségi önkormányzatok vonatkozásában, - az önkormányzat biztosítja – a helyiségüket, a helyiség fenntartását, a hivatal segíti munkájukat, üléseken véleménynyilvánítási joguk van. A nemzetiségi önkormányzatok részéről rendezvények szervezése, anyagi támogatása, idősek, gyerekek támogatása. Az egyházzal való együttműködés kiterjed a templom és környékének javítási munkáira, fűnyírásra, esetleg anyagi támogatására.

Civil szervezetek esetében Sport Egyesület: Sportcsarnok, futballpálya ingyenes használata, anyagi támogatás, a futballisták szállítása, tömegsport elősegítése .

Pécsi Küzdősport Egyesület Hetvehelyi Lovas Szakosztály: a hivatal segíti munkájukat, helyszínt biztosít a versenyek szervezésére, illetve anyagi támogatásban részesülnek.

Hetvehelyi Gyermekéért Egyesület: A egyesület célja, a Hetvehely községben született, élő, vagy tanuló fiatalok (30 éves korig) és öntevékeny csoportosulásainak képző- és zeneművészeti fejlesztésének, fejlődésének, képzésbeli vagy ehhez szükséges eszközök beszerzésének támogatása. Megnyilvánulásainak, így különösen fellépéseikhez, bemutatkozásaikhoz szükséges költségek részbeni vagy egészbeni támogatása. Az egyesület céljainak megvalósítása érdekében: zeneoktatáshoz szükséges eszközöket vásárol, zenekar részére fellépéseket szervez, céljainak elérése érdekében pályázatokat ír ki.

Hetvehelyért Egyesület szervezésében több közösségi rendezvény valósult meg, valamint helyi közösségek számára klubtevékenységet végez. (sütés- főzés, böllér-disznóvágás)

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Szentlőrinc Város Önkormányzata (szociális alapszolgáltatási feladatok)

Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal (településekkel közös hivatal fenntartása)

Szentlőrinci Kistérségi Többcélú Önkormányzati Társulás,

Mecsek- Dráva Hulladékgyűjtési Társulás

Hetvehely- Okorvölgy – Szentkatalin Községek Önkormányzati Társulást hoztak létre az Óvoda fenntartására.

NYMTIT 11 település tárulása

Térségi, területi társulásokkal való partnerség

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A településen német és roma önkormányzat működik. Már több éve a kisebbségi önkormányzatok támogatják a gyermekek és az aktív korúak, illetve az idősek szabadidős tevékenységét. Részt vesznek a rendezvények szervezésében és esetenként anyagilag is támogatja őket.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

Civil szervezetek működését az önkormányzat az éves költségvetési helyzetétől függően tudja pénzzel támogatni. Számos civil szervezetnek biztosít ingyenes helyiséghasználatot, ezzel is elősegítve a tevékenységüket. Az esélyegyenlőségi célcsoportoknak szabadidő eltöltési, sport, kulturális tevékenységet biztosítanak elsősorban. A falubuszt minden esetben biztosítja számukra az önkormányzat. Rendezvények esetén anyagi támogatásban részesülnek.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

For - profit szereplő nem vesz részt a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A Települési, a Német és Roma Nemzetiségi Önkormányzatok kapcsolódási pontja több helyen található. A törvényi lehetőségeken túl a nemzetiségi önkormányzatok minden Képviselő-testületi ülésre meghívást kapnak, melyen véleménynyilvánítás szabadságával élhetnek. Javaslatokat tehetnek az adott témában.

Természetesen a HEP fórum, mellett az NYMTIT, valamint a nagy aktivitású kiégett fűtőelemek elhelyezésére szolgáló kutatás megismerésére minden második évben fórum kerül megszervezésre, melyre minden érintett fél meghívást kap a településről.

Minden nagy beruházás esetében, a nyilvánosság szerepének felvállalásával fórum kerül megrendezésre, mely az esélyegyenlőség nevében zajlik le. Minden résztvevő elmondhatja a véleményét és közös konszenzus kerül kialakításra.

Az egyházi és önkormányzati partneri viszony szép példája volt a templomtető felújítása, melyben részt vettek az önkormányzatok, a település lakói és az önkormányzat. Mind három résztvevő anyagi forrással járult hozzá a beruházáshoz.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;**

A program készítése során a hetvehelyi általános Iskola és óvoda, a német és a roma nemzetiségi önkormányzat, a védőnő, a Lamprologus Bt. Háziorvosi szolgálat szolgáltatott adatot és vállalta az együttműködést a programban. Ez az együttműködés a kimutatott problémák megoldásában való részvételt jelenti.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.**

A település lakossága számára tájékoztató fórumok, valamint más típusú programok, rendezvények szervezése, amelyek előmozdíthatják az esélyegyenlőségi program célcsoportjainak társadalmi integrációját, valamint szemléletváltást eredményezhetnek a lakosság szélesebb körében. A képviselő-testület mindennemű tájékoztatási lehetőséget és saját eszközeivel, (szórólap, online, Hetvehelyi Hírmondó önkormányzati újság, önkormányzati hirdetőtábla stb.) népszerűsíti azokat.

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települési önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.**

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A közmunkában résztvevők köre évente évek óta nem változott. A településen jellemzően ugyan azon népcsoportban többen nem rendelkeznek szakképesítéssel.	Mínél több munkanélküli bevonása a közfoglalkoztatási programba, végső cél visszairányításuk a nyílt munkaerő piacra. önkormányzat a közfoglalkoztatottak számára képzést biztosít a BAMKH Szentlőrinci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által indított képzéseken
Gyermekek	A covid vírus és az instabil gazdasági helyzet kihat a gyermekek életszínvonal csökkenésére. Gyermekek számára kevés a szabadidő program	Az átlag alatti életszínvonalú gyermekek figyelemmel kísérése óvoda, iskola, védőnő és gyermekjóléti szakember által. Nyári szabadidős programok szervezése.
Idősek	Idős betegek járóbeteg időbeni ellátása, illetve orvoshoz juttatása	Falugondnoki Szolgálat működtetése, valamint házi segítségnyújtó járművel történő ellátása
Nők	Kisgyermekes nők munkalehetősége a településen belül A településen magas a csak alapfokú iskolai végzettséggel és a szakképzettséggel nem rendelkező nők száma	Önkormányzati intézményekben történő foglalkoztatás Az önkormányzat a közfoglalkoztatottak számára képzést biztosít a BAMKH Szentlőrinci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által indított képzéseken keresztül.
Fogyatékkal élők	Középületek és közterületek nem teljesen akadálymentesek	Pályázatok figyelése, benyújtása a célcsoport élethelyzetének javítása céljából.
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	Infrastruktúra fejlesztése: idősek, mozgáskorlátozottak részére temetői út járhatóvá tétele, energetikai fejlesztések (szolgáltatóház, sportcsarnok, óvoda), utcák aszfaltozása, közterek és parkolók	Pályázatok figyelése a hátrány leküzdésére: TOP Plusz és MFP.

	<p>térkövezése, multifunkcionális épület, közösségi tér kialakítása.</p> <p>Munkanélküliség</p> <p>Digitális kompetenciák, digitális írástudás hiánya.</p> <p>Munkaerő-piaci igényeknek nem megfelelő tudás, képzettség</p> <p>Szolgáltatásokhoz való hozzájárulás nehézkes</p>	<p>Pályázatok figyelése, közfoglalkoztatás</p> <p>Digitális írástudás, kompetenciák fejlesztése, tanfolyamok szervezése.</p> <p>A munkaerőpiacra történő belépésnél meglévő gátak lebontásának elősegítése.</p> <p>Falugondnoki szolgálat gépkocsijának cseréje. Új gépkocsi beszerzése a szociális és a gyermekétkeztetés kiszállítására.</p>
--	---	--

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák és más nemzetiségek békés együttélésben fejlődnek

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők megsegítése szociális alapon

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekekről való gondoskodást

Folyamatosan odafigyelünk az idősek szociális biztonságára, élethelyzetük javítására

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a munkalehetőségük megteremtését, különösen a roma nőknek, illetve a mélyszegénységben élők számára.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők helyzetük javítására, szociális helyzetük javítására

A település találjon vissza arra az útra, mely az 1990-es években jellemezte.

Az összetartás, az őszinte emberi kapcsolatok, az egymás iránti tisztelet, a közösségért munkálkodás legyen a fő szempont, mely napjainkban eltűnt egy bűnös politika miatt.

Fontos, hogy a településen belül új munkahelyek jöjjenek létre, melyből kinőhet egy új szemlélet és egy új stratégia.

Elengedhetetlen, hogy a veszélyeztetett célcsoportok kapjanak új lehetőségeket, a maguk igénye szerint.

Fontos, hogy megteremtett értékeket megtartsuk és azokat fejlesszük a lehetőségek határain belül.

A meglévő intézményeket az önkormányzat minden körülmények között megtartsa, azokat fejlessze, valamint a nemzetiségi önkormányzatokat partnernek tekintse, bevonva a döntésekbe.

Egyszóval, élhető közösségben éljünk békességben, szeretetben, melyben mindenki megtalálja a számára fontos életminőséget, örömet!

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

Intézkedés sorszáma	A Az intézkedés címe, megnevezése	B A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	C Az intézkedéssel elérni kívánt cél	D A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	E A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	F Az intézkedés tartalma	G Az intézkedés felelőse	H Az intézkedés megvalósításának határideje	I Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	J Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	K Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	L Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Munkanélküliség csökkentése	Köz munkából a nyílt munkaerő piacra jutás. Munkaerő-piaci igényeknek megfelelő végzettség megszerzésének támogatása. Helyi vállalkozók ösztönzése helyi munkavállalók alkalmazására.	Köz foglalkoztatási programokból a nyílt munkaerő piacra kell segíteni az arra rászorulókat. A település munkanélküliségi rátajának javítása, szakképzések megszerzésének támogatása.	Gazdasági program, képviselő-testületi határozatok, A hatósági szerződések, önkormányzati rendeletek	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030, Nők szerepének erősítése családban és társadalomban (2021-2030), Végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú stratégia	Motiváció a fejlődésre, tanulásra, ezen keresztül elérni a munkanélküliség arányának további csökkenését.	képviselő-testület, polgármester, Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal, Baranya Megyei Kormányhivatal Szentlőrinci Járási Hivatala	2029. 12. 31. (hétfő)	Részvétel a képzéseken, a munkanélküliségi adatok csökkenése	Humán: felmérést végző személy Pénzügyi: Önkormányzat éves költségvetése Pályázati forrás, támogatás	Pályázati lehetőségektől és egyéni motivációtól függ	Nem releváns
2	Közösségépítés közös programokkal	Szabadidős, élményalapú és egyéb programok szervezése, amik közösségé formálják település lakóit. Ösztönzés az önszerveződésre, a lakossági kezdeményezésre.	A civil szervezetek aktív szerepvállalása a kiemelt célcsoportokat illetően - pl. nyári szabadidő programok szervezése a gyerekeknek, időseknek kirándulás szervezése. Multifunkcionális tér, közösségi tér kialakítása.	Gazdasági program, költségvetés, képviselő-testületi határozatok	Nemzeti Ifjúsági Stratégia; Időügyi Nemzeti Stratégia	igényfelmérés, fórum. Rendezvények, közösségi események szervezése. Közösségi kialakítása.	Polgármester, képviselő testület, közművelődési munkatárs	2029. 12. 31. (hétfő)	Események résztvevők száma. Érdeklődési alkalmak.	Pénzügyi: önkormányzati támogatások, pályázatok, tagdíjak. Humán erőforrás: szakemberek, közösségfejlesztő, önkéntesek. Technikai: informatikai eszközök, közösségi terek, egyéb felszerelések.	A jól működő közösségek hosszú távon is fennmaradnak.	Nem releváns
3	Szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása	Szolgáltatásokhoz nehéz hozzáférés.	Szolgáltatások bővítése a falugondnoki jármű cseréjével, illetve gépkocsi beszerzése a szociális és gyermekétkeztetés kiszállítására	Nemzeti stratégiai programok, képviselő-testületi határozatok, költségvetésről szóló önkormányzati rendelet	A nők szerepének erősítése családban és társadalomban (2021-2030), Nemzeti Ifjúsági Stratégia; Időügyi Nemzeti Stratégia	Falugondnoki a szolgáltatás fenntartása, fejlesztése	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	igénybe vevők száma	Humán: igénybe vevők, szakemberek, segítők. Pénzügyi: pályázatok a feltételek megteremtéséhez. Technikai:	Fenntarthatóságát a nyertes pályázat biztosítja	Nem releváns

										informatikai háttér, gépjármű fenntartása.		
4	Digitális kompetenciák fejlesztése	A digitális írástudás növelése, kompetenciák fejlesztése az alacsony iskolai végzettségűek és nyugdíjasok körében	A fejlesztés után már magabiztosan használják az internetet. Tudnak állást keresni és arra jelentkezni, önéletrajzot írni, banki ügyeket intézni vagy az elektronikus ügyintézt alkalmazni.	Gazdasági program	Az egész életen át tartó tanulás szakpolitikájának keretstratégiája	Tanfolyamok és egyéni igényeknek megfelelő alkalmazások és képzések szervezése.	Önkormányzat, nemzeti és önkormányzati	2029. 12. 31. (hétfő)	Részvevők száma, alkalmazások száma.	Pénzügyi: önkormányzati támogatás, pályázati források. Humán: szakember. Technikai: informatikai eszközök, internet hozzáférés	Érdeklődés fenntartása, folyamatos nyomonkövetés és jelenlét.	Nem releváns
5	Infrastruktúra fejlesztése	Az infrastruktúra fejlesztéssel, mely minden célcsoport érdeke, a település lakosság megtartó erejét fokozhatjuk, vonzóbbá tehetjük a betelepülők számára. Az önkormányzati épületek energiahatékonyabbá tétele, ezáltal a költségek csökkentése.	A település infrastruktúrájának fejlesztése.	Gazdasági program, költségvetés, helyi építészeti szabályzat	Nemzeti Ifjúsági Stratégia; Időügyi Nemzeti Stratégia, Országos Fogyatékosügyi Program	Idősek, mozgáskorlátozottak részére temetői út járhatóvá tétele; utcák aszfaltozása Energetikai korszerűsítés a sportcsarnokban és a Szolgáltatóházban TOP_PLUSZ-2.1.1-21-BA1-2022-00025, valamint az óvodában Utcák aszfaltozása, közterek, parkolók térkövezése Önkormányzati tulajdonú épületek korszerűsítése (multifunkcionális épület, közösségi tér)	Polgármester, képviselő testület	2029. 12. 31. (hétfő)	A lakosság száma nem csökken. Energia hatékony működés	Humán: az épületeket, köztereket igénybe vevők, pályázati írók, szakemberek, egyéb dolgozók. Pénzügyi: pályázatok - pl. TOP PLUSZ, MFP, Technikai: informatikai eszközök, egyéb eszközök a kivitelezéshez és fenntartáshoz.	Hosszú távon energia megtakarítással járnak az intézkedések.	Nem releváns.
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Oktatás	A településen magas a csak alapfokú iskolai végzettséggel és a szakképzettséggel nem rendelkezők személyek száma	A szakképzések megszervezése és lebonyolítása	Gazdasági program, képviselő-testületi határozatok, hatósági szerződések, önkormányzati rendeletek	Végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú stratégia Új Roma Stratégia (2019-2030)	Tanfolyamok, képzések szervezése a célcsoportnak. Szemléletformáló alkalmazások és egyéb rendezvények, amik segítik az integrációjukat társadalomba.	képviselő-testület, polgármester, Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal, Baranya Megyei Kormányhivatal Szentlőrinci Járási Hivatala, képző szervek	2029. 12. 31. (hétfő)	Képzésen részt vevők, és sikeresen végzettek száma. Személyes motivációtól függ.	Pénzügyi: a tanfolyamokhoz, képzésekhez pályázati források szükségesek. Esetleg a Foglalkoztatási Hivatal támogatása. Humán: képzők, egyéb szakemberek	Egyéni motivációtól függ	Nem releváns

										Technikai: jó felszerelt helyiségek		
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	A gyermekek életszínvonalának figyelemmel kísérése	Csökken gyermekek életszínvonala	a Ne növekedjen az életszínvonalbeli különbség	Nemzeti stratégiai programok, szociális ellátásokról szóló önkormányzati rendelet, költségvetésről szóló önkormányzati rendelet	"Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia	A gyermekek életszínvonalának figyelemmel kísérése, szociális ellátórendszerbe való bevonásuk	védőnők, Szentlőrinci Szociális Szolgáltató Központ (családsegítő és gyermekjóléti szolgálat), óvoda, általános iskola, Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal Hetvehelyi Kirendeltsége, polgármester, képviselő-testület, nemzetiségi önkormányzatok	2029. 12. 31. (hétfő)	Szociális ellátórendszerbe való bevontak száma, óvodások és általános iskolások száma, HHH-s gyerekek száma	Humán erőforrás, intézmények, állami és önkormányzati támogatás, pályázati források	Intézményi hálózat és fenntartásával	Nem releváns
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Nők esélyegyenlőségének növelése	Nők helyzetének javítása településen, mind a foglalkoztatásuk, mind a végzettségük, mind pedig a szabadidős tevékenységüket illetően.	Nők számára munkahely teremtés, kompetencia fejlesztő képzések szervezése.	Képviselő-testületi határozatok, költségvetésről szóló önkormányzati rendelet	A nők szerepének erősítése a családban és társadalomban (2021-2030)	Átképzések és tréningek szervezése, baba-mama programok szervezése. Korszerű, családbarát napközi kialakítása. Rugalmas munkaidő beosztás.	polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Munkanélküli nők számának csökkenése. Résztevők és alkalmazók száma. Dolgozó nők számának növekedése.	Pénzügyi: pályázati források Humán: helyi foglalkoztatók Technikai: informatikai eszközök, jól felszerelt terem.	Fenntarthatóságát a munkahely teremtés adja	Nem releváns
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Idősek társadalmi aktivitásának megőrzése	Kevés szabadidős program. Az időseket gyakran érinti társadalomból való kirekesztődés és elmagányosodás problémája.	Szabadidős program szervezése. Ők is hasznos alkotóelemei társadalomnak, tudásuk, tapasztalásuk elengedhetetlen a hagyományaink megőrzéséhez. Generációk közötti különbségek leküzdése.	Gazdasági program, közművelődési és szolgáltatási terv.	Időügyi Nemzeti Stratégia	Pályázat figyelése, Mozgó könyvtárral való kapcsolattartás, informatikai képzések, kirándulások, egészségnapok. Mentálhigiénés szakemberrel való konzultáció lehetőségének megteremtése.	Önkormányzat, közművelődési munkatárs	2029. 12. 31. (hétfő)	Szabadidős programok száma, az aktív idősek számának növekedése.	Pénzügyi források: pályázat, tagdíjak, önkormányzati támogatás. Humán erőforrás: szakemberek, szociális segítő, falugondnok Technikai erőforrás: többfunkciós közösségi tér	Az egyéni élményektől és motivációktól függ.	Nem releváns

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége												
1	Önkormányzati ingatlanok, középületek akadálymentesítése	A ingatlanok nem vagy csak részben akadálymentesítettek	A még nem vagy teljesen akadálymentesített közintézmények és középületek akadálymentesítése	gazdasági program, képviselő-testületi határozatok	Országos Fogyatékosügy Program	Akadálymentes környezetet biztosítani a fogyatékkal élő személye részére	polgármester, képviselő-testület, pályázat kezelő szervek	2029. 12. 31. (hétfő)	A fogyatékkal élők tudják használni közösségi tereinket, ügyet tudnak intézni az önkormányzaton és a település honlapja is akadálymentes.	Pénzügyi forrás szükséges, elsősorban pályázati pénzből.	állami és önkormányzati támogatás, pályázati források	Nem releváns

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

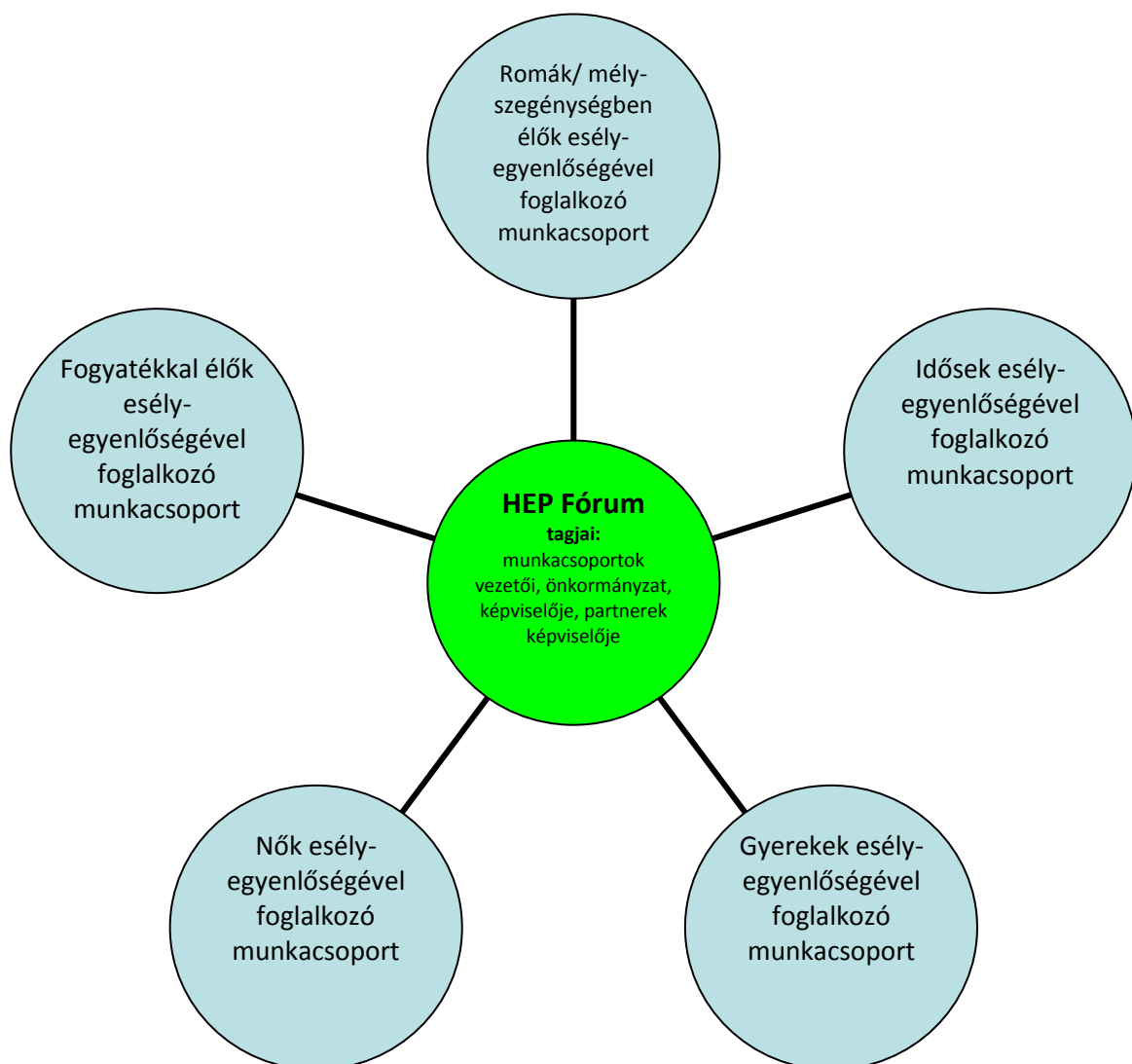
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.

- Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Hetvehely község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Hetvehely község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 28/2025 (V.14.) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Dátum 2025.06.04.

Aláírás

Kivonat

Hetvehely Község Önkormányzata Képviselő-testülete 2025. május 14-én megtartott ülésének jegyzőkönyvéből

**Hetvehely Község Önkormányzata Képviselő-testületének
28/2025.(V.14.) Kt. határozata
Helyi Esélyegyenlőségi Programról**

Hetvehely Község Önkormányzat Képviselő-testülete a település Helyi Esélyegyenlőségi Programját megtárgyalta.

A program szakmai és társadalmi vitája megtörtént. A jelzett észrevételek a HEP Intézkedési Tervébe beépítésre kerültek.

Hetvehely Község Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, - melynek része az Intézkedési Terv - megvitatta és elfogadta.

Felelős: Wágner Antal polgármester
Határidő: azonnal

Wágner Antal sk.
polgármester

dr. Tóth Sándor sk.
jegyző

Kivonat hitelélül: Kelenfiné Barics Rita-kirendeltség-vezető